Foi

dec. 10-23.

11. évf. 7-8. szám

tánPont

MKKE

KÖZMŰVELŐDÉSI

BIZOTTSÁG LAPJA

MARX KÁROLY
KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM
Központi Könyvtára
Telefon: 176-627. Telex: 224186 mkke
1843 Budapest 5. Pf.: 489

klub műsor (rendhagyó)

A MŰSZAKI EGYETEM KLUBJAINAK MŰSORÁBÓL

Schönherz Kollégium:
- dec. 1o. 19.3o: Benkó Dixieland Band
- dec. 14. 2o.oo: Kubrick: A dicsőség ösvényei
- dec. 16. 19.3o: Magyar táncház

Landler Kollégium:
- dec. 1o. 2o.oo: Önismereti kör

Münnich Kollégium:
- dec. 16. Jeles András: A kis Valentino
- dec. 16. 18.3o: A paraszti életforma filmszociográfiája - előadó: dr. Szirmai Péter adjunktus - film: Schiffer Pál: Dávid család III. rész

Filmtörténeti sorozat - K. I. 48.
- dec. 15. 18.oo: Radzs Kapoor: A csavargó

FILMKLUBOK

A Filmintézet és az ELTE BTK közös filmklubja /Gorkij mozi/
- dec. 12: Kozincev-Trauberg: A köpönyeg/1926/
  Új Babilon /részlet, 1928/
- dec. 19: Room: Ágy és dívány /1927/
  Tarics: A jobbágy szárnyai /1926/

A Filmintézet és az Iparművészeti Főiskola közös filmklubja /Tinódi mozi, 2o.oo/
- dec. 11: Charles élve vagy halva
- dec. 18: Jónás aki 2ooo-ben lesz 25 éves
  /Alain Tanner filmjei/

Filmklub az Art Kinoban /Műcsarnok, 18.oo/
- dec. 16: Bunuel: Öldöklő angyal

Bergman és a svéd filmművészet /Láng Művelődési Központ, XIII. Rozsnyai u. 3./
- dec. 19: Szűzforrás

AVANT GARDEN MEETINGS - "HASADT ESTÉLYEK"
/Gazdagréti Közösségi Ház, Bp. XI. Törökugrató u. 9./
- dec. 13. 19.oo: Robbe-Grillet filmklub /Halhatatlan/
- dec. 2o. 18.oo: Lautreamonti gyertyák /In memoriam Mezei Mária/
  A Hold együttes rendhagyó koncertje

ITDK ÉLETREFORM KEZDEMÉNYEZÉS
- dec. 11: "Élőkép" - az Almássy tér bemutatja tevékenységét
- dec. 18: Csákó Mihály: A számítástechnika "veszélyei"
- jan. 9: Molnár József: Élet - közösség - műveltség címmel tart előadást a szerves kultúráról és a gyimesi csángókról

AIESEC MANAGEMENT PROGRAM
- dec. 14. Iványi György /Interinveszt/: "Hogyan teremtsünk bankot?"

KÖZGÁZ FILMKLUB
- dec. 14: Fassbinder: Querelle

A MŰVELŐDÉSI HÁZAK PROGRAMJÁBÓL

II. ker. Művelődési Központ
- dec. 19-2o. de. 9.oo: Karácsonyi vásár
- dec. 25. 19.oo: Karácsonyi Kaláka koncert

Csepeli Klubház /XXI. Vasmunkás tér 12./
- dec. 23. de. 1o.oo: Kirakodó vásár

talpraesett

A PETŐFI CSARNOK MŰSORÁBÓL

- dec. 15. 19.oo: 18o-as csoport
- dec. 18. 19.oo: Art Reaktor /ipari zene/
  Előzenekar: Amadinda
- dec. 27. 19.oo: Hobo Blues Band: Másik Magyarország
- dec. 29. 19.oo: Sebestyén Márta, Muzsikás, Szirtosz, Vasmalom, Zsarátnok
- dec. 31. Szilveszteri buli
- jan. 12. 18.oo: Rocktár /amatőr együttesek/
- minden páratlan csütörtökön 19.oo: Görög táncház - zene: Akropolisz együttes

A KÖZGÁZ DIÁKCENTRUM PROGRAMJA:

- dec. 11. 19.3o-o1.3o:
  Quo Vadis? és Skorpió koncert
  Vendég: Nagy Bandó András
  Film: Szemek a csillagok mögött c. olasz sci-fi
  Kegyetlen utca c. amerikai film
  Disco-SUPER LIGHT SHOW
  Teaház, casino, egérderby
- dec. 13.vasárnap
  "LAAR pour LAAR" címmel Laár András költői estjét rendezik meg az egyetem I. előadójában.
  Közreműködik: Galla Miklós, Dolák Saly Róbert, Bálint Bea és a Költő maga
  Az előadások 17.3o-kor és 2o.3o-kor kezdődnek.
  Jegyvásárlás: a 158-as szobában
- dec. 18. péntek
  "...legyen ünnep..." címmel FÉLÉVZÁRÓ BULI lesz a KDC-ben.
  Katona Klári és barátai koncerteznek az aulában, az előadóban meglepetés-filmek, disco, casino stb.
  Jegyelővétel szerdán és csütörtökön 17-19 között

XIX. BUDAPESTI ÉS TÁJEGYSÉGI AMATŐR FILMSZEMLE / dec. 1o-13./
/Szakszervezetek Fővárosi Művelődési Háza, körterem. Bp. Fehérvári u. 47. 451-36o/
Vetítések: 1o-én 17-22 óráig
11-én 17-22 óráig
12-én 14-22 óráig
13-án 14 órakor eredményhirdetés

A Közgáz Amatőrfilm Stúdió munkáit 12-én du. vetítik kb. 4-től. Hogy a helyenként akár pihentagyúnak is nevezhető alkotói elnevezések kiket takarnak, azt találjátok ki!

- Haccáré György-Haccáré Sándor: Mákosrétes
- Trüfó Ferenc-God Árpád: Bevezetés a filmművészetbe
- Harald von Buckmaister-Peter Katzenjammer: Amsterdam'87
- Vizuális brigád: 2o éves a Közgáz filmklub
- Valamilyen Gábor és tsa.: Vasárnap
- Deák Zsolt: Az esszé titkai
- Sonja Soljenka-Kaphegyi Jolán: Repeta
- Ganczer Sándor: Mazsola Dead és egyéb hercehurcák
- Dóka Tibor: Fény-kép
- Közgáz Semi-professional Very Experimental Studió: A TV öl, butít és...

KÖZGÁZ JAZZ KLUB:
Dec. 12: DIETMAR DIESNER szóló
GRENCSÓ+DRESCH duó
Ebben az évben ez lesz az utolsó koncert a klubban.

A *-gal jelölt programot a Téli Népművelési Gyakorlat résztvevőinek külön is ajánljuk!

Ferge Zsuzsa: Társadalmi értékek és szociálpolitika

Gondolatgazdag, sajátos nézőpontú cikket olvashatunk Ferge Zsuzsától, aki most is egyik visszatérő témájáról, a szociálpolitikáról ír. A legfontosabb társadalmi értékek, - a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése, a társadalmi szolidaritás erősítése, az autonómia növelése és a létbiztonsághoz való jog megerősítése - töredékes megvalósulásának elemzése után szembeszáll mai szociálpolitikánk kritikáival. E nézetek szerint,a szociális kiadások szintje ma túl magas Magyarországon. Ferge Zsuzsa viszont azt állítja , hogy egyrészt nem igaz, hogy a túlzott szociális erőfeszítések aláássák a lakosság morális magatartását, hiszen a tapasztalatok azt mutatják, hogy "túlkihasználás"vagy visszaélések mindig léteznek, a keretek szűkösségétől vagy bőségétől függetlenül. Másrészt a szociálpolitikára fordított összegek nem fékezik a gazdaság fejlődését, mivel a szociális kiadások jelentős része közvetlenül a munkaerő újratermelését szolgálja, de a többi kiadás sem haszontalan, hiszen a gazdasági újratermelés nem működhet zavartalan társadalmi újratermelés nélkül, a szociális érdek nem állítható szembe a gazdasági érdekkel. A szerző szerint "a magyar szociálpolitikát nem tekinthetjük túlságosan fejlettnek vagy bőkezűnek. /.../ sok területen jelentős fejlesztésre lenne szükség." Igy rövid távon egyes munkahelyek átmeneti magatartását, a helyi igényeket figyelembe vevő új munkahelyek teremtését, a segélyezés rendszerének átalakítását javasolja Ferge Zsuzsa, hosszabb távon pedig a szociálpolitika elvszerűbb fejlesztésének megfelelő intézményrendszer létrehozását.
(Társadalomtudpmányi Közlemények 1987/2.) Pápai Szilvia

Benkő Judit: A tudás - hatalom?

A munkaerő, annak szakképzettsége, általános műveltsége mindenkor döntő tényező a gazdaságban, ugyanakkor ma a tudományt , s kiváltképp társadalomtudományunkat drasztikus kihívás is érte a világgazdasági változások, s egyre súlyosbodó gazdasági helyzetünk következtében. "...ideológiánk korszerűsítésének és a társadalmi-gazdasági fejlődés dinamizálását célzó új cselekvési stratégiák kimunkálásának megalapozásában napjainkban minden korábbinál nagyobb szerep hárul a tudományra." E feladatának azonban nem tud megfelelni a tudomány, s ugyanígy a kultúra és az oktatás is nehéz helyzetben van, mivel ezek az ún. "improduktív" területek közé tartoznak, így a költségvetés ismert elosztási mechanizmusa folytán egyre kevésbé képesek működésüket nemhogy fejleszteni, de szinten tartani sem. S gazdasági okokra hivatkozva egyre halogatják még egy olyan szintű fejlesztésnek a következetes végrehajtását is, mely a távlati igények szempontjából már ma is elégtelen. A helyzet kilátástalannak tűnik, s a szerző szerint a súlyos problémák következményeként ma "a tudásnak /.../ a magyar társadalom történetében példa nélkül álló tartós és folyamatos gazdasági leértékelődése és társadalmi presztízsvesztése megy végbe."

(Világosság 1987/11.) Pápai Szilvia

Révész Sándor: Az autonómia kísértete: a NÉKOSZ

"...a népi kollégiumok sorsa momentó is. Nemcsak áldozataivá, hanem - főleg működésük végső szakaszában - közreműködőivé váltak mindannak, amit a személyi kultusz fogalomkörével szokás jelölni...A NÉKOSZ ellentmondásos korának gyermeke volt...tárgya, majd egyre inkább eszköze is az antidemokratikus manipulációnak, így: saját maga sírásója is." - egy ismeretlen emlékező szavai ezek a NÉKOSZ-ról, és akár mottóul is szolgálhatnak Révész Sándor írásának, aki a Meghasonlott autonómia című sorozatában most a NÉKOSZ-szal foglalkozik. Azt a kérdést boncolgatja, hogy miként ásták a maguk sírját a népi kollégiumok fennállásuk ideje alatt, s mik voltak azok a pozitívumok, melyeket magukkal vittek a sírba. Leírja a népi kollégium, mint önkormányzati modell elveit: önmaga arculatát meghatározó intézmény, olyan önkéntes, önmagát tudatosan formáló lakóközösség, amely feloldja a

hierarchikus parancsuralmi rendszert, s önmagára kritikusan reflektál. A szerző reálisan tárja fel a 47-48-ban bekövetkezett változást, kemény kritikával kezelve azt az eddig pozitívan tárgyalt, bár kevesek által ismert tényt, hogy ezekben az években a népi kollégiumokban kötelező normarendszert építettek ki. Révész Sándor ezt fordulópontnak tartja a NÉKOSZ történetében, véleménye szerint a NÉKOSZ ekkor önmaga ellentétébe fordult át, s korábbi elveit feladva a tervlebontásos oktatási rendszer előőrse lett. Az eredeti elvek azonban értékesek és követendőek, melyeket a NÉKOSZ megszűnésével a sírba vitt. Mint Révész Sándor írja befejezésül: A NÉKOSZ megszüntetésének ténye nem évült el, mert oktatási rendszerünk alapvonásait tekintve ma is a NÉKOSZ utáni állapotban van. A NÉKOSZ-t lehet rehabilitálni, de ez nem változtat azon a tényen, hogy az oktatási rendszerünk éppúgy NÉKOSZ ellenes, önkormányzat ellenes, mint 1949-ben volt."
(Századvég, 3.sz.)

Pápai Szilvia

Schreiber György: Én is onnan...és oda...

Ez az írás voltaképpen nem is a lapszemle rovatba kívánkozik, vagy nem csak ide, mivel maga is ismeretes: Spiró György: Álmodtam neked /Szépirodalmi Könyvkiadó, 1987/ című novellaskötetét ismerteti. "Egy rossz szavuk sem lehet Spiróra azoknak, akik vagdalkozónak tartják, mert ezúttal parádés bemutatót tart önsebzésből." Feltárulkozása "a kegyetlenségig őszinte. /.../ Spiró nehezebb, de tisztítóbb utat választja: gyón. Kibeszéli bűneit. /.../ Hiányregény a Spiróé társadalmunkban. Hiányregény, mert /.../ látomások, sejtelmek, misztikus megérzések szintjén van válasza és igénye: szeretetre, kapcsolatokra, kultúrára, viszonyokra. De a valóság: ezek hiánya." A hol menthetetlenül pesszimista, hol ironikus, de mindvégig az emberi lélekhez szóló gyötrelmes látomásokból álló kötetet, s annak értő-érzékeny elemzését mindenkinek ajánlom elolvasásra.
(Mozgó Világ, 1987/8.)

Pápai Szilvia

Makovecz Imre: Felszólalás a sárospataki népfőiskolai találkozón

A felszólalás 1985-ben hangzott el és semmit sem veszített időszerűségéből. Nagyon hasznos elolvasni, annak ellenére, hogy nem vagyunk építészek, nem veszünk részt a felső döntéshozó hatalomban s nem szándékunk rövid időn belül pl. családi házat építeni.

A cikk szemléletformálása, útmutatása miatt nagyon fontos főleg ezekben az időkben, amikor bizonyos változtatási, "másként akarási" folyamatok beindultak. Részletek a felszólalásból:

"1938-ban vagy 42-ben mi elképzeltük, hogy majd milyen házakat s bennük milyen életformában élő embereket fogunk látni, láttuk magunk előtt a paraszti élet kiteljesedését, naiv módon, nem vitatkozom - de abban azért volt reális is. És ebből a realitásból, nemcsak álmainkból alig valósult meg valami." 1950-ben létrehozták az Országos Típustervező Intézetet. "Ennek az intézetnek az volt a feladata, hogy típusterveket csináljon iskolára, lakóépületre, óvodára és így tovább. Magyarul, hogy tipizálja a gondolatot. Ez volt az első lépés. A gondolatot, amelyet természeténél fogva tipizálni csak akkor lehet, ha gügye lesz az ember."

Itt hoz egy példát: vegyük Békásmegyer egyik házát, ahol kétezren laknak 53m^2-es lakásokban, melyek azonos alaprajzúak. A tévé és az ülőgarnitúra általában egyformán van elhelyezve, így este, amikor elkezdődik a műsor, kétezer ember egy irányban ülve, ugyanazt a tv-műsort hallgatja, ugyanazzal a magyartalan bemondóval, ugyanazzal a kabaréval párosítva. Tehát a típusgondolatoknak a kiépítése mint első lépés létrehozott egy tipizált életformát."
(Kultúra és közösség, 1987/3-4)

Kőbányai János: Baltazár Betlehemben

A cikk vagy inkább útibeszámoló írója 1983 karácsonyát Betlehemben, Jézus születési helyén töltötte. Azt hiszem bármelyikünk szívesen cserélt volna vele arra a pár napra. De mivel erre nem volt lehetőségünk, ezért most be kell érnünk ezzel a nagyon hangulatos, színes, kissé filozófikus élménybeszámolóval. Egy-két kiragadott részlet:

"Az országút völgyéből, ahol a busz letett, hatalmas turistaautók, buszok, gyalogosok serege nyomul föl a bölcső városába. Óriási zsibvásár, karnevál. A pompás templomokkal, minaretekkel szegélyezett főutca közepén, amely a Születés temp-

lomához vezet, sütemény- lepény- és sörárusok hadán vergődik át az ember. Drapp egyenruhás palesztin, keresztény cserkészek zászlós, tamburmajoros , csinnadrattás menetei akadályozzák minduntalan az előrejutást, autótülkölés, arab, ivit, angol kínálgatás és a legkülönbözőbb nyelvű zarándoknyájak beszélgetése keveredik."

"A feldíszített fenyőfák között várakozott az éjféli mise főszereplője, imára kulcsolt kezű kis Jesua szobrocskája. Asszonyok térdelnek előtte, csókok lepik el az üvegvitrint. Hófehér ruhájú, ébenfa arcú etióp és néger papok járnak különös sámángimnasztikát előtte. Lefekszenek, végiggurulnak a földön, aztán gumilabdaként pattannak föl és egy másik irányban tapssal, csókhintéssel újrakezdik."
(Valóság, 1986/5)

IDEGENNYELVŰ LAPSZEMLE

A XX. századi események toplistája

Az International Herald Tribune centenáriumi számának készítésekor hírneves újságírókat kérdeztek meg, véleményük szerint melyik volt az évszázad 1o legizgalmasabb, címoldalon közölhető eseménye és a legfontosabb folyamatos hírek.

Az újságírók kor és nemzetiség alapján széles skálát képviseltek, mégis érdekes, hogy válaszaik milyen sok ponton megegyeznek. A szuperhatalmakról és a technikáról szóló eseményeket említették például mindannyian a leggyakrabban. Ugyanilyen érdekesek a válaszok közötti különbségek is: az izraeli és az arab válaszadók úgy érezték, hogy az izraeli események a század legérdekesebbjei közé tartoznak, de nagy meglepetésre más területek újságírói alig említették meg ezeket. A nukleáris veszélyek pedig sokkal előrébb vannak a japán és az európai listákon, mint az amerikaiakon.
A lista tehát a következő:

Single events /egyszeri/

1. Kennedy-gyilkosság
2. Bolsevik forradalom
3. Holdraszállás
4. Hirosimai bombázás
5. Hitler bevezeti a WW2-t
6. Wall Street-i krach
7. Fogamzásgátló tabletta
8. Pearl Harbour
9. India függetlensége
1o. Lindbergh repülése

Long events /hosszantartó/

1. Kommunizmus
2. Űr
3. Gyarmati felszabadítás
4. Nukleáris veszélyek
5. Emberi jogok
6. Iparosodás
7. II. világháború
8. Világégés
9. Elektromosság
1o. Vietnami háború

Munkástiltakozás Brassóban /International Herald Tribune/ nov. 19.

" Munkások százai tüntettek Brassóban az élelmiszerhiány és a rossz munkakörülmények miatt. Legalább ötezer munkás menetelt végig a városon vasárnap, több mint két óra hosszan . Végül a rendőrség megállította a menetet és lezárta a városközpontba vezető utcákat."

Tüntetés Romániában /The Economist, nov.21./

" A teljesen szokványosnak induló november 15-i vasárnap tömegdemonstrációval folytatódott Brassóban, s ez nem a párt által szervezett, Ceaucescut éltető ünnepség volt. Az a több száz ember, aki a jelentések szerint a Vörös Lobogó traktorgyárból az utcákra vonult - az ő szavaikkal - a diktátor ellen tüntetett.

Minderről egy szó sem jelent meg a sajtóban, de a nyugatra érkező jelentések drámai történetet körvonalaznak. Ahogy a munkások a város felé vonultak, sokan csatlakoztak hozzájuk, s együtt énekeltek egy régi dalt: "Ébredj román!" Ahogy a tüntetők haladtak a pártközpont épülete felé, állítólag kórusban ismételgették: " Kenyeret akarunk!", "Le a diktátorral!"

De a tüntetők nem elégedtek meg a román viszonyok közt figyelemre méltó tömegtiltakozással, hanem folytatták útjukat a helyi vezetők irodáiba, képeket és iratokat dobáltak ki az utcára, s máglyát gyújtottak a téren. A tömeg csak három óra elteltével oszlott fel, miután megjelentek a rendfenntartó erők. Még nem lehet tudni, hogy a tüntetés spontán volt, vagy szervezett.

A 3oo ooo brassói között nagyszámú német etnikum él, akiknek Németországban rokonai élnek, ezért biztos, hogy még további információ fog kiszivárogni.

Mi okozta a robbanást? A traktorgyárban"népszerűtlen" intézkedéseket terveztek, de a fő ok talán a négy nappal korábban kiadott határozat volt, amely további korlátozásokat tartalmazott az energiaellátásban, ami már úgy is szigorúan korlátozott volt. Most további 3o %-os gáz- és villanyhasználatbeli korlátozást kérnek. Aki túl sokat használ, annak büntetést kell fizetnie, vagy egyszerűen kikapcsolják a hálózatból. A Ceaucescu-rendszer gazdasági tévútjai rossz napokat hoztak a legtöbb romániai számára. A kemény telek különösen nagy megpróbáltatást jelentettek, és úgy tűnik, idén még rosszabb lesz a helyzet.

A tüntetések ritkák Romániában: a Securitate, az állambiztonsági szerv szigorúan megrendszabályozza az eltérő véleményen lévőket. Az utolsó megbízható jelentések komoly nyugtalanságról 1977-ből származnak, amikor a zsilvölgyi szénbányászok sztrájkba kezdtek az alacsony bérek és rossz munkakörülmények ellen. Röviddel azután, hogy a hatóságok befejezték a tárgyalásokat a munkásokkal, a sztrájk vezetőit eltávolították. Azóta senki nem hallott felőlük.

1977 óta a helyzet sokat romlott Romániában."

/ford.: Both Vilmos/

Gerüchtewelle über weitere Restriktionen - Hírek további restrikciókról
/ Die Presse, nov. 25./

" A Presse tudósítója jelenti: a legfrissebb brassói zavargások az utazók véleménye szerint a katasztrofális ellátással hozhatók összefüggésbe. A közvetlen kiváltó ok az új gáz,- és áramfogyasztási rendelet. Az indulatok fokozatosan a rendszer és Nicolae Ceaucescu főtitkár ellen fordultak. Meg nem erősített hírek szerint kemény tél esetén fejadagokat állapítanak meg az alapélelmiszerekből. Bizonyos árukhoz az "egyszerű fogyasztó" csak deviza vagy nyugati cigaretta ellenében juthat hozzá. A helyzet éleződése kihat a kevés külföldre utazó romániaira is: az Orient Expressen bukaresti lakosok megtagadtak mindenféle beszélgetést erről, "különben mégjobban átkutatnak minket." Állítólag minden vonaton megtalálhatók a Securitate /titkosrendőrség/ emberei.

A brassói eseményekről csak nagyon kevés információ szivárog ki. Többeket, akik a múlt héten ide szándékoztak utazni, katonák tartottak fel, majd hosszas kihallgatás után -fegyveres kísérettel- egy szállodába vitték őket, amit nem hagyhattak el. A hírek szerint a hétvégén a helyzet enyhült, de még mindig járőröznek az utcákon."

/ford.: Szalai Péter/

Egyébként - kissé megkésve - a Népszabadság is cikket közölt a brassói zavargásokról 5 -i számában, "Mi történt Brassóban?" címmel.

Sütő András: Síkaszói fenyőforgácsok (Ifjusági Kiadó - Berzsenyi Dániel Társaság)

"Ami pedig a Nagy Romlást illeti: ne keressétek a térképen. Mer az bennünk van. S a régi természete szerint, mivel romlásból a kicsire mindig csak nagyobb jön, sohasem kisebb. Emberi létünk lavinaveszedelmeit - ha megpróbáltuk is csönddel csitítani - el nem kerülhettük. Mert akárhogy helyezkedtünk is: mindig alattuk maradtunk, ha egyszer odarendelt a sors. Békésebb nyughelyet keresve elvándorolhat a madár, a kárpáti gímszarvas, szélfútta magvainak útján még a gyökeres fa is, ám kegyes-kegyetlen szülőföldjét lélekcsonkulás nélkül az ember el nem hagyhatja.

Mert ha csak találomra felkapott jégdarabkáját is a markában melengetni kezdi: Árvai Rékaként csodára bukkanhat. Régen elveszettnek hitt értékre.

Legyen az bár egy kicsi mese is. Egy jégmadáré.

Valamilyen formán még az is a sorsunk foglalata ..."

(részlet a könyvből)

Vári Attila: Holtak köve (Szépirodalmi)

"Az a harminchét esztendő, mely alatt a nyelv sekély vizű gyermeki tocsogóitól a mély vízig jutva, nem lélegezhettem együtt ár ellen vagy sodrás irányban úszó, de levegőért mindenképpen fölbukkanó társaimmal, akik a mai Magyarország mindennapi harcát élték, s az, ami nekem legenda, újsághír, rádióriport csupán, vagy irodalmi élményből valósággá soha vissza nem bontható világ volt eddig, az nekik úgy kollektív múlt, mint ahogy számomra most már aszúsodó, egyszemélyes dráma itt az odaátról hozott emlékezet.

Útirajzokban sokan és sokféleképpen közelítették meg Magyarországot. Én nem akarok útirajzot írni. Lejegyeztem e nyelvet felelős szinten beszélőként a félig ismeretlent, úgy, ahogyan látom, s mérceként azt az elvárást helyezem mellé, melyel kifelé mutatja magát. Adalék lehet önismeretünkhöz, akkor is, ha néha sértő a tükör. De nem jó szándékú idegen mondja, s nem rosszhiszemű sovén, hanem az itthont foglaló, aki nem tud objektív lenni, akinek egyetlen megközelítési lehetősége van: a rácsodálkozás." (részlet a könyvből)

Tamas Menyhért: Balbina (Szépirodalmi)

Az író vallomása a regényről: "Balbina. Feledésre ítélt név, eredetét a latin balbus-ból származtatják.

Jelentése: hebegő, dadogó.

BALBINA, nevével ellentétben, mentes e görcsösítő fogyatékosságtól. Sorsa annál bénítóbb, lét-dadogású.

Mint oly sokunknak /az örökös derűvel érkező-élő bukovinai székelyeknek és nem székelyeknek/, akiket prés alá fogtak azok a csontosító esztendők, amelyek végül is vért sajtoltak ŐSZÜNKBE.

Fejezetre fejezet, sorjáztatja tört évszakait a Magva-szórt Idő, sorjáztatja Balbina küzdéses idejét, a közösségi, közösségében egyedülvalóságára; betegségére, kevés értésre maradó, magzatos jövendőjü asszony próbatételét.

Korábbi regényeim /Esőrácsok, Mérlegés idő, Előcsend/ eszményi és eszményített szerep-villanásai után, látóban s mégis homályosultabb látással, így válik vertségére magasuló hőssé ..."

Weöres Sándor: Kútbanéző (Magvető)

"Ezek a versek a lasceaux-i barlangfestmények verses rokonai. Az ősember nap mint nap veszélyeztetett létét varázsigékkel /rajzokkal/ kibeszélő s a vallomás által megvédeni akaró kultikus igék. W. S. versei egy Mallarmén, Picassón, Keresztes Szent Jánoson, afrikai primitíveken és ókori mítoszokon nevelkedett ősember szavai. Évmilliós átöröklött félelmek szólalnak meg modernül iskolázott hangon, de archaikus erővel.

Hogy személyes-e vagy személytelen ez a költészet, azt döntse el az olvasó, kinek a tollat fogó én legbensőbb sejtjeit rázza meg s alakítja át lélekké."

Ottlik Géza: Hajnali háztetők (Magvető)

Ottlik Géza művei a könyvesboltok polcain ritka csemegének számítanak, ami elsősorban az író népszerüségét jelzi, de talán a kiadók is lemaradtak egy kicsit. Talán az is csak a sikeres filmadaptációnak köszönhető, hogy a Hajnali háztetők negyedik kiadása megjelenhetett.

Ottlik az emberi művészi magatartásokat úgy állítja szembe a műben, hogy érezzük: valamiféle megfoghatatlan kapocs - a barátság - mégoly eltérő jellemű, felfogású és egyéniségű embereket, mint Bébé és Petár is egy életre összeköthet.

"a valóság se nem szép, se nem csúf, se nem rossz, se nem jó, sőt, értelme sincs semmi, amíg mi művészek értelmet nem adunk neki, s ihlettel, látomással, lelkünk teremtő erejével szépséget, igazságot és jóságot nem lehelünk belé. A témа, a modell lehet rút is: a kép legyen szép." - írja Bébé művészi hitvallásként.

Béládi László - Krausz Tamás: Életrajzok a BOLSEVIZMUS történetéből ELTE ÁJTK /Politikatudományi füzetek/

E kötetben a tényeket igyekeztünk feltárni. Arra törekedtünk, hogy a hangsúlyok ne az ítéleteken /különösen ne az előítéleteken/, az ezt szolgálni akaró minősítéseken - jelzőkön legyenek, hanem a valóságos tevékenység bemutatásán. Természetesen nem pozitivista művet akartunk írni, nem kerültük meg az állásfoglalást, de feladatunkat - sok korábbi tapasztalattal szakítva - nem az el- és megítélő jelzők hangoztatásában, hanem a tevékenység feltárásában láttuk.

Ma Magyarországon egyre nagyobb igény él a megbízható, a valóságnak megfelelő ismeretek iránt. A jelen kiadvány arra törekedett, hogy minél jobban közelítse meg azt, aminek e sorozat köteteit szánjuk: a társadalmi-politikai kérdések iránt részletesebben és mélyebben érdeklődő, a gondolkodó, felelősen állástfoglalni akaró olvasók tájékoztatását.

Megjelent a MEDVETÁNC 1986/2-3. száma /Az ELTE és az MKKE társadalomelméleti folyóirata/

A tartalomból:
Heller Mária - Némedi Dénes - Rényi Ágnes: A nyilvánosság belső korlátai - Mit olvas ki az olvasó a sajtószövegekből
Manchin Róbert - Szelényi Iván: Szociálpolitika az államszocializmusban - Piac, redisztribúció és társadalmi egyenlőtlenségek a kelet-európai szocialista társadalmakban
Hegedűs József: Állam és piac a lakáspolitikában
Lackó Mihály: Kossuth zempléni válsága
Standeisky Éva: Kassák Lajos és Szabó Dezső - Egy kapcsolat története
Varga János: A miskolci népítélet, 1946

Zsolnai József - Zsolnai László: Mi a baj a pedagógiával? (Tankönyvkiadó)

Ez a kis kötet Zsolnai József pedagógusnak, a törökbálinti képesség és tehetségfejlesztő kutatás valamint iskolakísérlet szellemi atyjának és irányítójának, illetve fiának, Zsolnai László közgazdásznak, egyetemünk Szociológia tanszéke munkatársának a hazai pedagógiai valóság égető kérdéseivel foglalkozó rövid dialógusait tartalmazza. Nemcsak azért tekinthető rendkívül érdekesnek e könyv, mert a hazai könyvtermést tekintve formája ujszerű, olvasmányos, hanem azért is figyelemreméltó, mert a pedagógus-közgazdász párbeszédben a hagyományoshoz képest gyökeresen új szempontok, nézetek merülnek fel, s a dialógusokban kialakított elképzelések, megoldásjavaslatok az oktatással kapcsolatos szinte valamennyi korábbi nézet, hagyományos pedagógiai tétel és közoktatási koncepció illetve gyakorlat mélyreható átformálására irányulnak.

Hadd következzen itt felsorolásszerűen néhány, a magyar oktatásügy "megváltására", jobbítására irányuló, a dialógusokból kiragadott tézis! Nincs optimális pedagógiai know-how, fontos az alternativitás gondolata, a választás szabadsága. A pedagógia alaptevékenysége a fejlesztés, melynek feltétele az egyénreszabottság. A pedagógiának konstruktívnak, kísérletezőnek kell lennie szemben a mai normatív, előíró pedagógiával. Súlyos hiba, hogy a tantervek készítői az ismeretátadásra koncentrálnak, s az iskola elveszti egyik fő funkcióját, az értékátadást. A gyerekeknek sok önálló tanulási lehetőséget és perspektívát kell adni. A pedagógusok szakmai tudása általában tankönyvi tudás, pedagógiai tudásuk sem kielégítő, gyermek- és ifjúságszemléletük pedig egyenesen káros hatású. Az iskola embereszménye egy imenziós, torz emberkép, a "tudóska", s indokolatlanul háttérbe szorul a szomatikum, a manualitás, az esztétikum, a játék. A pedagógia hibázik, amikor tűzzel-vassal rászocializálja a gyerekeket a bürokratikus iskolai szervezeti szerepekre, s a deviáns, ellenálló gyerekeket kíméletlenül kiszelektálja az iskolából. Kicsi, emberléptékű iskolai szervezetekre van szükség, s az indusztriális modelltől /"iskolagyár"/ való drasztikus eltávolodásra. Ujra kell értékelni a humán tőke fogalmát, s az oktatást jelentőségének, igényének megfelelően kell finanszírozni.

Pápai Szilvia

JELENTŐSEBB FILMBEMUTATÓK:

december 7.: F.Fellini: Ginger és Fred /olasz/
17.: R.Piwowarski: Yesterday /lengyel/
24.: R.Jaffé: A Misszió /angol/
január 1.: G.Sengelaja: Egy fiatal zeneszerző utazásai /szovjet/

Radoslaw Piwowarski: Yesterday
Szines lengyel film /1984/
A film négy diákfiúról szól, akik elhatározzák, hogy a liverpooli gombafejűek mintájára együttest alakítanak. Nemcsak külsőségekben akarnak hasonlítani az eszményekre, de zenéjükkel, viselkedésükkel is azonosulnak, nevüket is felveszik. Ők négyen, a filmbeli John, Paul, George és Ringo egy olyan történet főszereplői, amit erősen determinálnak a 60-as évek kisvárosi konvenciói, morális elmaradottsága, iskolai nevelőik tolerancia-hiánya.

"A Yesterday, ahogy az egy mesénél szokás, szép és megható. Olyan mesevilágba visz el minket, ahol az egyáltalán nem mesés mindennapok kellékeire akadunk. Piwowarski filmje szentimentális, sőt, talán kicsit érzelgős, de van egy nagyszerű jellegzetessége: semmit sem tettet. Beismeri a maga egyszerűségét és naivságát, lenyűgöző nyíltsággal fogadja el a komor finomkodók által nem mindig szeretett konvenciókat." /Film, 1985/26/

Roland Jaffé: A Misszió
Szines angol film /1986/, Zene: Morricone
Főszereplők: Robert De Niro, Jeremy Irons
Dél-Amerika, a XVIII.század közepe táján. A portugál és spanyol gyarmat határvidéke, amolyan senki földje, amelyet a jezsuita rend tart ellenőrzés alatt. A dzsungel mélyén létesített számos jezsuita misszió egyike Gábriel atya vezetése alatt áll. A misszió szentély, menedék az itt élő guarani indiánok számára. Ide érkezik egy napon a volt kalandor és rabszolgakereskedő, Mendoza, hogy csatlakozzék a misszióhoz, menekülve testvérgyilkosságának emléke elől.
Spanyolország és portugália magas körei a tiltott rabszolgakereskedelem és az ebből eredő busás jövedelem reményében szemet vetettek a területre és a jezsuiták által védett guaranai indiánokra. A Gábriel atya által képviselt passzív ellenállás és a másik út, az indiánok sorsát a végsőkig vállaló, velük együtt küzdő Mendoza helytállása sem elegendő a pusztító erőkkel szemben.

Stills, 1986. 5-6. A rendező nyilatkozatából:
"Ugy gondolom, a film bizonyos értelemben egy áldozás története. A mi generációnkból szinte teljesen kiveszett - talán még az első világháború rombolta szét - az a gondolat, hogy fel kell áldozni magunkat valamiért, ami drága, mert ez az életbenmaradás egyik módja."
A rendező, Roland Jaffé előző filmje, a Halálmezők /The Killing Fields,1984/ volt,amely a Pol Pot rezsim rémuralmáról szól.
A Misszió az 1986-os Cannes-i Filmfesztiválon elnyerte a legjobb versenyfilmnek járó Arany Pálmát, Chris Menges pedig a film fényképezéséért 1987-ben Oscar díjat kapott.

G. Sengelaja: Egy fiatal zeneszerző utazásai

Az 19o5-ös forradalom után Nyikisa, az ifjú zeneszerző, népzenei gyűjtőútra indul Grúziába. Csakhogy nem számol az ottani iszonyatos elnyomással és a mindent átható rettegéssel. Akaratlanul is ürügyet szolgáltat a hatóságoknak arra, hogy likvidálják az ellenzékieket.

Ha a film forrását keressük, úgy azt a grúz történelmi műfaj azon irányzatában találjuk meg, amely az utóbbi évtizedben indult fejlődésnek, s amelyet történelmi-pszichológiai, ill. történelmi-filozófiai irányzatnak is nevezhetünk. A szerzőket nem történelmi események rekonstruálása, és nem is a lírai nosztalgia vonzza. Egy ilyen történelmi napló nem hagyja figyelmen kívül a korszak konkrét jelenségeit; metaforát és allegóriákat tartalmaz, amelyek jelentése többértelmű és gondolkozásra késztet.

JEHUTATÓ JANUÁRBAN!

Woody Allen: Kairó bíbor rózsája

"Woody Allen filmes sikerének egyik tényezője, hogy a néző szinte önmagát látja, önmagával találkozik a vásznon. A mindennapi életet - bajosan - élő embernek nem okoz nehézséget, hogy beleélje magát a filmbeli hős helyzetébe, mivel ugyanúgy tele van gondokkal, lelki preblémákkal, sérülésekkel, mint ő. A Kairó bíbor rózsájában fordított a helyzet.Most a sztár, a minta jön le a /filmbeli/ filmvászonról, szakít szerepével és önálló életet akar élni. Otthagyja a filmbeli úri társaságot elvegyülve a kevésbé úri nézők társaságában-majd kimenekül a moziból leghűségesebb nézője, Cecilia /Mia Farrow/ oldalán - aki viszont ide menekül be a valóság elől. A filmbeli hős nemcsak eltávozásával, hiányával kelt zavart , hanem megjelenése is; filmből hozott gesztusai, szavai a mozin kívül ugyanolyan értéktelenek, mint a "papír" pénze.
A 8o-as évek Amerikájában a 4o-es évek filmsztárjának megjelenése jó lehetőséget ad a rendezőnek, Woody Allennek a valóságot, a valóság látszatát és a látszat valóságát összejátszani, az ideál és a valóság ellentétét megmutatni."

/Filmkultúra, 1987. október/

A KINIZSI MOZI PROGRAMJÁBÓL:

dec.1o.: A.Wajda: Érzéstelenítés nélkül - lengyel
11.: R.Redford: Átlagemberek - am.
13.: W.Allen: Amit tudni akarsz a szexről - am.
19.: D.Hopper: Szelíd motorosok -am.
2o.: R.Polanski: Egy tiszta nő -am.
21.: A.Wajda: Márványember - lengyel
22.: A.Resnais: Halálos szerelem -fr.
23.: Truffaut: Négyszáz csapás -fr.
26.: Cassavettes: Szeretet-áradat -am.
27.: Reiss: A francia hadnagy szeretője -am.
3o.: R.M.Fassbinder: Küsters mama mennybemenetele -NSZK
jan. 5.: J.Menzel: Hóvirágünnep - csehszl.
6.: S.Kubrick: 2oo1. Űrodüsszeia

A TOLDI MOZI MŰSORÁBÓL:

dec.1o.: Szergej Paradzsanov: A szuromi vár legendája - szovjet /1984/ 22.oo
11.: M. von Trotta: Józan őrület - NSZK 22.oo
12.: F.Fellini: Casanova - olasz 22.oo
16.: R.Piwowanski: Yesterday - lengyel 2o.oo
17.: F.Fellini: Ginger és Fred - olasz 22.oo
18.: Bellochio: IV.Henrik - olasz 22.oo
19.: F.Fellini: Casanova - olasz 22.oo

Szergej Paradzsanov: A szuromi vár legendája

A film alapja egy ősi grúz legenda; a keresztény vallásra tért grúz nép, hogy megvédje hazáját az idegen hódítókkal szemben, egy várat kezdett építeni, ám a vár falai napról napra leomlottak. A jósnő szavai szerint: a fal megmarad, ha abba a legszebb ifjút befalazzák. S akkor előállt egy fiú, aki elhatározta, hogy életét feláldozza népe megmentése érdekében.

Felolvasó Színpad - Radnóti Miklós Színpad

Már a Közgazdász egyik tavaly őszi számában figyelmünkbe ajánlotta Muraközi Anna a Radnóti Színpad új, formabontó kezdeményezését. Ezek közül a legizgalmasabb, "legszínpadibb" vállalkozásnak, a Felolvasó Színpadnak ugyan a Radnóti csak otthont ad, gazdája a Színházművészeti Szövetség dramaturgiai tagozata.

A Felolvasó Színpad - melynek programjára havonta egyszer kerül sor - lényege, hogy a színészek a szereptanulás, darabértelmezés, azaz a próbafolyamat első fázisában adják elő az adott művet, általában még olvasva. Már ez az ötlet is különleges élményt ad, hisz betekintést kapunk a színházi munka folyamatába, nem pusztán a kidolgozott végterméket kapjuk. Mégis a Felolvasó Színház igazi jelentősége abban van, hogy lehetőséget biztosít fiatal szerzők még meg nem jelent darabjainak megismerésére. (Itt persze egy globális megismerésről van szó, mert a műveket az élvezhetőség kedvéért jócskán megrövidítik.)

S bizony lehetnek olyan színművek, melyek csak ilyen formában adhatók elő, azaz nagy előadásra már nem engedélyezettek. Ilyen volt talán a Felolvasó Színpad legutóbbi darabja, Nagy András Erózió c. műve, mely témájának politikusságát, "meredekségét" elég Nagy András szavaival érzékeltetni: "1956 koranyarán, amikor születtem, mondták: reménykedéssel volt tele minden; 1956 későőszén apám barikádok és páncélosok között kétszer keresztezte a frontokat, amikor számomra tejporért indult. 12 évesen a Balatonból néztem az északra húzó repülőket, felnövekedésemmel erősödött az a meggyőződésem, hogy a történelem - az egyedüli, amely életünk dimenzióját tágítani képes - születésem évében volt hajlandó utoljára megnyilatkozni, s rettenetesen. Amikor ezt a darabot írtam - életemnek közel negyede telt el azóta - még nem tudtam, hogy tévedtem. Hogy a történelem túlértékelésében egy pszichózis rabja voltam, hogy a reménykedés az időben feloldódik, vagy megcsomósodik, mint a tejpor."

A Felolvasó Színpad legközelebbi műsorán Zalán Tibor: Azután megdöglünk c. darabja szerepel. - dec. 14., Jegyek a Közönségszervezésen!

Zalán Tibor: Ószeresek - Stúdió K

Zalán Tibor a fiatal írógeneráció egyik vezető alakja. Rendkívül sokoldalú. Elsősorban költészetével vált ismertté, de megjelentek már prózai munkái, s mostani példáinkból láthatóan a drámaírás sem idegen tőle. Széles látókörét, politikusságát igazolja, hogy a Kortárs szerkesztője, s az Irószövetség választmányának tagja. Egy ízben már vendége volt a Társadalomtudományi Klubnak.

Az Ószeresek abba a naturalista irányzatba tartozik, amibe pl. Spiró "Csirkefej"-e vagy Schwajda Szent családja. Ez a darab is egy tipikus, meghatározó szeletet mutat be mai énünkből. A vállalkozó, a pénzért s az előrelépésért önmagából kivetkőző, múltját megtagadó, a hatalmi harcoktól függő énünket.

Fodor Tamással szemben - hiszen már éppen eleget díszértük hasábjainkon - már csak elvárásaink lehetnek. Elvárások az általa rendkívül magasra emelt szinthez képest. Ötletei - a nézők körbeveszik a játszóteret, ahol a kezdőképben körbeállított standok egymástól elzártan helyezkednek el, s így a nézők egy ideig az egyes hősöket, vásárosokat csak hallhatják, de nem láthatják, ugyanúgy, ahogy az éppen előttük álló stand vásárosa - színészvezetése most is kiváló. (Itt különösen figyelemre méltó Illés Edit játéka.) S ha most elmarad a lélek belső játéka, az a darabból s így a mai valóságból ered, mert ezek az emberek hidegek, kemények, lelkük nem nyílik meg.

Decemberi előadások még: dec. 12., 13. - helye: III. Sújtás u. 3. - Jegyek előjegyezhetők a 805-311/480-as telefonszámon.

BEMUTATÓK DECEMBERBEN

Mrožek: Rendőrség - Pesti Színház - bemutató dec. 11.

A Mrožek darabok csak az utóbbi években kezdhették hódító útjukat színházainkban. Ezt a lemaradást azonban ezúttal nem társulataink szűklátókörűsége, ettől a szokatlan (abszurd) stílustól való félelme motiválta, bár tudjuk Ionesco-val is igen lemaradtak. A Rendőrséggel azonban még tovább kellett várni, noha ez a legkorábbi (3o éves) Mrožek darab. Politikai tartalmát már a Monteverdi nagy sikerű Mosoly Birodalma c. előadásából leszűrhettük, mely a Rendőrség egy jelenetéből íródott. S most - nyilván nem véletlenül - egyszerre két társulat is bemutatja. A Pesti Színház mellett Kaposvár. Igy - bár a darabválasztásnál minden jóakarat megvolt a "pestieknél" - a Ionesco két egyfelvonásos esetéhez hasonlóan - a társulat alkotógárdája most is megméretésre kényszerül az abszurdban igen jártas kaposváriakkal. Rendezők: Pesti - Kapás Dezső, Kaposvár: Gothár Péter.

A későbbiekben igyekszünk mindkét előadásra akciót szervezni.

Gogol: A revizor - Katona József Színház - bemutató dec. 18.

A revizor alapmű, a szatíra műfajának klasszikus alkotása, amiben rendező, színész tág lehetőséget találhat egyéniségének, tehetségének kibontakozására. (Igy pl. Taub János, aki a másik most bemutatott Gogol darab, az Egy őrült naplója rendezője, egy még be nem teljesült kívánsága A revizort színpadra állítani.) A Katonában az a Zsámbéki Gábor a rendező, akinek a fővárosban ez az első munkája a Csirkefej után.

Illyés Gyula: Lélekbúvár - Várszínház - bemutató dec. 18.

Presser Gábor-Sztevanovity Dusán: A padlás - Vígszínház - bemutató jan. 29.

Presser Gábor mese-musicalje valószínűleg az évad szenzációja lesz. A musical, mint műfaj, könnyebb emészthetősége miatt mindig is sikeresnek számított, hát még, ha egy olyan zeneszerző munkájáról van szó, aki immár húsz éve (Szörényi mellett) a magyar rockzene vezéralakja.

VENDÉGJÁTÉK

- Goethe: Egmont - a Zalaegerszegi Hevesi Sándor Színház vendégjátéka a Nemzeti Színházban - jan. 11.

Egmont gróf egy független, békés életre áhítozó kis nép nemes törekvéseinek megtestesítője, valóságos történelmi személy volt. II. Fülöp spanyol király véres kezű vezére, Alba herceg a németalföldi zendülés pártolása miatt 1568-ban kivégeztette.

AMATŐR SZINHÁZAK PROGRAMJAIBÓL

Szkéné:

- Georg Büchner: Woyzeck - dec. 19. 22.3o; dec. 28. 2o.oo; dec. 29. 22.3o
- Tájkép - a Gödöllői Stúdió bemutatója - dec. 19.,2o. 2o.oo - az R-klub összes termeiben

Egyetemi Színpad:

- DISZ-SZEMLE - Ideológiai Transzcendentális Meditációk két napban

dec. 11. 19.oo: Hatalmas empátikus füleink vannak! - Harmatsúlyú neurotikus ítélethírdetés! - Hittantétel a csapatzászló előtt!
Résztvevők: ef Zámbó Happy Band, új Modern Akrobatika, Kampec Dolores, Pál Utcai Fiúk, Anarchistische Gumizelle, Topo Neurock Társulat

dec. 12. 19.oo: Szellemidézés és trónfosztás! - Moha és Páfrány evakuálása! - Vágyaink temetése, dísszertartás!
Résztvevők: 18o-as csoport, Gayan Uttejak Mandal, Keleti fény, Hold, Csiga-biga, Raszkolnyikov

- dec. 13. 19.oo: Mínálunk vannak fenyvesek - Tompa László műsora
- dec. 18. 19.oo: "Mikor Csíkból elindultam" Hadikfalvi betlehemes - Bemutatja az Érdi Bukovinai Székely Népdalkör, Gulyás Ferenc, Ferenczy Csongor és Kóka Rozália
- dec. 3o. 19.3o: Forró csönd - Matuska Silver Sound, Art Deco, Szkárosi and Konnektor Rt., Dévényi Ádám, Fölöspéldány

A JURTA SZINHÁZ programjából:

Január 18-án, 19-én, 24-én és 27-én szemelvények LANCRANJAN: Gondolatok Erdélyről című könyvéből, a válaszokból, majd beszélgetés.

Lancranjan román történész-közíró, aki az elmúlt években több könyvben, tanulmányban, cikkben intézett kirohanásokat a " Kárpát-medencébe betörő barbár magyar hordák rombolásai" ellen, akik a többezer éves, virágzó dák birodalmat pusztulásba döntötték. Történelemhamisítással vádolja a magyar történészeket, akik a nyilvánvaló tényekkel mit sem törődve kétségbevonják a dákó-román kontinuitáselmélet tudományos megalapozottságát. A Tudományhoz méltatlan módon és hangnemben írott támadásaira több magyar szakember is higgadt, de a tárgyi tévedéseket feltáró választ adott. Száraz György: Történelem jelenidőben című könyvében olvasható esszéjében nemcsak cáfolja a nyilvánvaló és tudatos ferdítéseket, hanem arra is megkísérel választ találni, hogy mi lehet az oka az utóbbi időben szaporodó hasonló jellegű támadásoknak. Ezt a kérdést persze csakis maximális tárgyilagossággal, mindenféle személyeskedést kerülve, a provokációknak nem "beugorva" lehet és kell elemezni.

Akit érdekel a fenti előadás, az legkésőbb dec. 16-ig jelezze jegyigényét a közönségszervezőknél, vagy a Szerkesztőségben. / I.em. 193./

Felhívjuk továbbá a figyelmeteket, hogy a színház februárra Csoóri Sándor-előadássorozatot tervez, amelyről az újságban szintén be fogunk számolni.

A SZINHÁZ FELFEDEZÉSE

Csurka István: Vizsgák és fegyelmik

"Keserű komédia", valós-igaz politikai túlsúlyozott szavak egyszeri s mégis sokszoros történés-pillanat lánca ez...a FELELŐSSÉG pillanat-gondolat lánca ... A zsűri, hát vezeti-e a rábízott mezőnyt, irányítja, tájékoztatja-e? Képes-e az értelmiség sokszoros feladatára, felelős-e a mezőnyéért, vannak-e tényleges eszközei a DÖRÖMBÖLÉS-re (az oly körültekintően rázárt) ajtókon?

Az elszórt, elásott, eltagadott - megtiltott - embermúlt felszaggatása - eszköz - az egyetlen egymás megsemmisítésére az örök-védelem testrész a Múlt hordaléka az EMBER, a legmeztelenebb...

Az egyszerű színpadi történés mögül minden szóban politikai sokszorosság szól, a Valóságtól elzárt értelmiség önmaga megosztásával kényszerített, felelőssé tett a Félreértés feloldására, amit a legkegyetlenebb és embertelenebb módon önmagának kell megtennie... Ezzel érzelmileg a darab legmegrázóbb, legmélyebb pillanata... ÉS a színpadot színes, tarka sokféleség özönli el, az elhígult-áttetsző "műfajok" BREAK-tánca következik, teljes a kulturális zűrzavar. De a megoldás nem igazán jó. A kontraszt-élményt elnyomja az amatőr-összhatás, bár a fellépők egyenként láthatóan profik, áradatuk esetlen-színpadiassága megsemmisíti a lehetséges-várt-megírt hatást. A szatirikus, kemény, valós értelem-sor itt túlhígult forgataggá lendül. És lendülete, mozgása túlpörgi, megsemmisíti a darab végi újbóli álló-záróképet, a lendületvesztés elerőtleníti az utolsó szó keserű, ironikus, fájdalmas "felütését": "..ÉRTELMISÉG?!"

A megértés, műfaji tisztánlátás miatt fontosnak tetszik azok tartalmi, különbségbeli megfejtése.

- a szatíra mellett -

- vígjáték - többnyire emberi, szerelmi, társi történés-helyzetek komoly-vidám, valós-emberi-derűs megjelenítője.

- bohózat - a könnyű téma által megengedett ill. provokált vidámkodás, sokszor poénkodás...

A darab szereplőgárdáját tekintve, az intelligens-gyakorolt színészalakítások jók, a hordozott-formált karakterek hitelesek.

(Mátrai László)

SZÍNHÁZ '87

Néhány gondolat a '87-es év színházi életéről. Elsősorban az újszerű, kedvező eseményeket, jelenségeket kutatva, azokat a jelenségeket, melyek esélyt adhatnak a sokak szerinti "színházi válság"-ból való kikerülésre.

A darabválasztást vizsgálva rendkívül lényeges jelenség, hogy végre több magyar színmű került bemutatásra. Ezek egy része politikai megfontolásból "szabadulhatott fel", így nincsen akadály Háy és Csurka, vagy - bár másfajta háttérrel - Sütő bemutatásának. Lényeges a magyar darabok szempontjából a Tamási Áron és a Füst Milán bemutató, főleg azért, mert mindkettő emlékezetes előadással párosult.

Mai magyar írók művei továbbra sem jelennek meg nagy számban, s így fiatalok sem, bár közülük néhányan igen tehetségesek. (Márton László, Nádas Péter) Tehetségüket az is jól bizonyítja, hogy ők már más nyelven beszélnek, mint az egy helyben topogó magyar színház, s így értelmezésük bizony igen nehezen sikerül.

E két szerző tehát már kiváló példa a hagyományos, tradicionális színházzal való szakításra. Erre tett kísérletet - sikeresen - Nyíregyháza (Őfensége pincére voltam), s a félprofi Monteverdi Birkózókör. Az új törekvések szempontjából ez az év meghatározó lehet, hisz a nagyobb közvélemény most vett először tudomást a Monteverdi törekvéseiről.

De itt már a színrevitel minőségénél tartunk. Ebből a szempontból a Katonának csak Szolnok volt igazi vetélytársa, bár Nyíregyháza is egyenletes magas színvonalat tartott. Erősen érezhető volt Kaposvár visszaesése.

Érdekesek az egyes színházak törekvései, kezdeményezései. Igy elsősorban a Radnóti új formációi, mint a Felolvasó Színpad és a Szóváltás. A Vígszínház láthatóan a biztos, átgondolt darabkiválasztásra törekszik, vagy a szerző, vagy a rendező garanciát nyújtó kiválasztásával. Kár, hogy a kettő eddig csak ritkán esett egybe.

Ebben az évben fedezhettük fel két fiatal színész sokoldalú tehetségét, Mácsai Pált és a szolnoki Tóth Józsefét.

Az amatőr színházaknál nincs sok mozgás. Kevés az új név, az új ötlet. A Hold Színháza viszont elfogadottá, elismertté vált. Ebben az évben a fesztiválok is felemás képet mutattak a Szkénében. Amíg a tavaszi bohóc-találkozó maradandó élményt nyújtott, az őszi mozgásszínház seregszemle bizony gyengécskére sikeredett.

A TELEVIZÓ MŰSORÁBÓL

- dec. 1o. 17.25: Videoráma - Videósok találkozója Nyíregyházán - a találkozó nov. 26-29. között zajlott, nyertese: Navratil Ferenc
- dec. 12. 2o.o5: Franco Zefirelli -sorozat : Végtelen szerelem (1981)
  22.1o: Mestersége színész - Olsavszky Éva - Kun Vilmos
  A színészházaspár az "új" kaposvári társulat alapító tagjai közé tartozott, Zsámbéki ill. Komor hívására kerültek Kaposvárra.
- dec. 13. 19.oo: Mozart: A Figaró házassága - opera két részben - a Magyar Állami Operaház tegnapi előadása felvételről
- dec. 15. 18.15: "Sebed a világ" - József Attila halálának 5o. évfordulója alkalmából - készítette a MOVI Tudományos Filmstúdiója
- dec. 18. 18.45: Színházi este... - közvetítés a Zalaegerszegi Hevesi Sándor Színházból - Ljudmila Petrusevszkaja: Zeneórák - dráma két részben
  "... Hát itt meg mi történik? He? Itt hentereg a koszos disznó? Azonnal ki kell.hívni a rendőrséget! Hogy mik vannak! Most akkor mi lesz? Egyrészt persze ő a gyermeked apja. Ő a gyerek apja. Másrészt - soha nem bocsát meg neked. De nem ám! Lehet, hogy csak azért jött, hogy a fejedet vegye. Hiszen biztosan nem felejtette el, hogy miattad csukták be, temiattad!..."

A RÁDIÓ MŰSORÁBÓL

A LEMEZBÖRZE HELYETT decemberi és januári programjából /Bartók Rádió 14.o5/

dec.12: Clash - Clash /első lemez-1977/
Az újhullámosok egyik londoni alapzenekara. Joe Strummer énekes, Mick Jones szólógitáros, Paul Simenon basszusgitáros és Nicky Headon dobos alapította. A csapat neve magyarul kb. összecsapást, recsegés-ropogást jelent, és noha a Clash csak 1976-ban alakult, azóta igencsak különféle stílusokban játszott. - Abban az esztendőben startolt a punk-zene, és agressziv rock-muzsikájával, harcos politizáló szövegeivel élen járt benne a Clash. '77-ben jelent meg a zenekar nevét viselő bemutatkozó album, amelyben kemény punk-staccatókkal énekeltek a gyűlöletről és a háborúról, a taposómalom-jellegű munkáról és a munkanélküliségről, a hétvégékről, amelyeket könyörtelenül követnek a hétfők kerekeken guruló fegyházai. A szociális igazságok melletti kiállásuk elvezette őket a "Rock a fajgyűlölet ellen" elnevezésű mozgalomhoz is, élesen megkülönböztetve őket a

dec.19: Nona Hendryx - Female Trouble /1987/
dec.26: Sting - Nothing Like The Sun /1987/
A Sting legújabb nagylemeze valószínűleg nem ok nélkül kerül erre az ünnepi, megkülönböztetett időpontra Göczey Zsuzsa műsorában. Ahogy a szerkesztőnő nevezte, az év csemegéje ez a lemez. Persze Sting eddigi pályafutását nézve ez csöppet sem meglepő, hisz mind a Police tagjaként, mind szólistaként /illetve Sting nevű zenekarával/ csak telitalálatai voltak. A mostani nagylemezéről előző számunkban találhattok rövid értékelést.

jan. 2: Roxy Music - Stranded /1973/
A 7o-es évek első esztendőiben állt össze néhány kiváló angol muzsikus, énekes, szerző és szövegíró azzal a szerény célkitűzéssel, hogy valami mást: minden addigitól eltérő muzsikát alkossanak. Vezetője Brian Ferry volt, aki méltó partnerre talált egy elektronikus hangvarázsló, Eno személyében. A különleges hanghatásokkal, továbbá szimfónikus és jazz-elemekkel tarkított avantgarde-rockzenét játszó csoportot sokan megkedvelték. 1972-ben megjelent első albumuk producere Pete Sinfield volt, aki a King Crimson korai lemezeinél segédkezett.

jan. 9: Rory Gallagher: December /1987/
Gallagher angol gitáros-énekes, akinek neve Eric Clapton és Jeff Beck mellett a legismertebb az angolszász szólógitárosok között. 1964-ben megalapítja az egyik legjelentősebb blues-boogie triót, a Taste-t, majd ennek feloszlása után szólókarriert kezd. Minden lemezén a blues áll a középpontban, de szívesen enged a rock csábításának. Gyakran használ akusztikus hangszereket, gitárt, mandolint, koncertjein ezekkel kelti a legjobb hangulatot.

jan.16: Hug Massakela - Tomorrow /1987/

jan.23: Bryan Eno szólólemeze
A Roxy Music billentyűseként vált ismertté a hetvenes évek elején. 1973-as kiválása után önálló albumokat, illetve más előadókkal közös lemezeket készített. Dolgozott Robert Fripp-pel /King Crimson/, John Cale-lel /Velvet Underground/, Nicoval és Mike Oldfielddel. A hetvenes évek végén a produceri munkára összpontosította figyelmét, David Bowie-val, a Talking Headsszel és a U2-val készített albumokat.

KOMOLYZENE

KARÁCSONYI HANGVERSENYEK

- december 21-én a Pesti Vigadóban a Liszt Ferenc Kamarazenekar lép fel, Hamari Júlia közreműködésével. Műsoron: Corelli: g-moll karácsonyi concerto; Händel: g-moll concerto grosso; Bach: két ária a Karácsonyi oratóriumból; Donizetti: c-dur allegro;
  Liszt Ferenc Kamarazenekar: A Kossuth-díjas Rolla János művészeti vezetésével működő zenekar fennállásának 25. évfordulóját ünnepli 1988. március 16-án. A barokk és a klasszicizmus elismert tekintélye, Sándor Frigyes professzor alapozta meg a tehetséges, fiatal és lelkes muzsikusokból alakult zenekar tudását elsősorban a barokk muzsika terén. Corelli, Vivaldi, Bach, Händel zenéjére épült aztán a klasszicizmus, amelyben a kimagasló szerep Mozart műveinek jutott. A romantika és a XX. századi zeneművészet stílusváltozataiból is ízelítőt kaptak a tanítványok. Ma már széles repertoárjával a zenekar Európán kívül az USA-ban, Kanadában, Japánban, Ausztráliában is hírnevet szerzett. Lemezeik: Mozart /2/, Vivaldi: A négy évszak, Bach: Brandenburgi versenyek
- december 22-én az MRT Szimfonikus Zenekara és Énekkara lép fel a Kongresszusi Központban. Műsoron: Händel: Messiás
- december 26-27-én a Zeneakadémián a Budapesti Fesztiválzenekar lép fel. Vezényel: Fischer Iván, zongorán közreműködik Kocsis Zoltán. Műsoron Mozart, Liszt, Strauss, Dvorák művei.

MELYI JÓZSEF — KIÁLLÍTÁS

FIATAL MŰVÉSZEK STÚDIÓJA '87 - Ernst Múzeum

"Amikor már végképp nem jut semmi az eszébe a festőnek, akkor kezd el aktot festeni." - írta egy kritikus az ÉS lapjain. A "Helyettes Szomjazók" tagjai ezt a mondatot választották mottóul 100-150 vízfestményükhöz, rajzukhoz, melyek az Ernst Múzeum előcsarnokában lepik meg a valószínüleg nem egészen gyanútnutlanul betérő látogatót. Pornográfia, szabad asszociációk, jó és rossz ötletek, variációk egy témán. Meghökkentő ráhangolási kísérlet, amely nem is járhat ezen a kiállításon teljes sikerrel. Különböző klasszikus, neoklasszikus, progresszív és kevésbé progresszív irányzatok, egy-ötletre épülő képek, komor, vagy éppen játékos hangulatú festmények, a fiatal tehetségek /és kevésbé tehetségesek/ 87-es pannója.

RÖVID HÍR

MEGALAKULT A NÉMETH LÁSZLÓ TÁRSASÁG

Június 26-án tartotta alakuló közgyűlését Hódmezővásárhelyen a Németh László Társaság. Az új egyesület - mint alapszabálya mondja - arra törekszik, hogy "segítse a Németh László írásaiban rejlő szellemi értékek összegyűjtését, megőrzését; az irodalmi tudatba, a pedagógiai gondolkodásba, a magyar társadalom - különösen az ifjúság erkölcsi tudatába való beépítését."

A közgyűlés megválasztotta a társaság vezetőségét. Díszelnök: Németh Lászlóné, elnök: Király István, titkárok: Földesi Ferenc, Cs. Varga István. Az elnökség tagjai: Almási István, Bíró Zoltán, Csizmadia Sándorné, Csoóri Sándor, Grezsa Ferenc, Imréné Barta Edit, Lendvai Ildikó, Pozsgay Imre, Rátkai Ferenc, Sándor Iván, Veress Péter.

táv pont - LISTA '87

Ennek a félévnek lezárásakor is megszerveztük immár hagyományos közvéleménykutatásunkat, megkérdeztük mi tetszett Nektek a legjobban az egyes kulturális ágakban. Bár felmérésünk szervezettségét igyekeztünk ebben az évben tovább fokozni, a részvétel aránya - a visszaküldött kérdőívek száma - ismét meglehetősen alacsony maradt. Éppen ezért - mintegy határozottabb véleményként - szerkesztőségünk is megalkotta a maga listáját, melyeket a közvélemény listájával párhuzamosan közlünk.

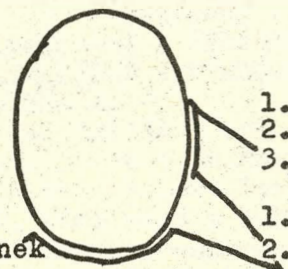

	SZERKESZTŐSÉG	KÖZVÉLEMÉNY
külföldi film:	1. Vezeklés 2. Az én kis falum 3. Hold kegyeltjei	1. Vezeklés 2. Az én kis falum 3. Távol Afrikától
magyar film:	1. Hajnali háztetők 2. Napló szerelmeimnek 3. Keresztúton	1. Szamárköhögés 2. Két választás Magyarországon 3. Napló szerelmeimnek
színház:	1. Őfensége pincére voltam (Nyíregyházi Színház) 2. Catullus (Katona J. Sz.) 3. A Janika (Szolnok)	1. Álomkommandó (Vígszínház) 2. Amit szívedbe rejtesz - Jordán Tamás József A. estje (Radnóti) 3. Kean, a színész (Madách)
szépirodalmi könyv:	Csoóri S.: Készülődés a számadásra és Spiró Gy.: Álmodtam neked	Csoóri S.: Készülődés a számadásra és Márquez: Titokban Chilében
szakirodalmi könyv:	Kolosi Tamás: Tagolt társadalom	Samuelson: Közgazdaságtan
folyóiratcikk:	Ágh A.: Védekező társadalom (Magyar Tudomány 1987/1.) és Csepeli Gy.: A reform akarata és az akarat reformja (Társadalomkutatás 1987/1.)	Fordulat és reform (Közgazdasági Sz. 1987/6.)
különdíj:	Széky János: Színlelni boldog bugyikat (ÉS 1987. aug. 7.)	
előadás:	Pozsgay a Társtud. Klubban	Fordulat és reform
kiállítás:	Spanyolok az Újvilágban	Dalí - Isteni színjáték
magyar lemez:	Amadinda	Amadinda
koncert:	Peter Gabriel	Genesis

- A NYERTESEKRŐL ...

Jiri Menzel: Az én kis falum

A film a falucska mindennapjairól szól, az ott élőkről, akik éppen olyanok, mint a világon mindenütt az emberek: szeretnek és nem szeretnek, veszekszenek és kibékülnek, korrumpálhatók, és ugyanakkor aranyszívűek.
Tvorba:
"Menzel bőkezűen osztogatja a jókedvet és a nevetést. Sőt, még annak a kisértésnek is ki vagyok téve, hogy megírjam, miszerint Menzel a legutóbbi tizenöt év legsikeresebb alkotását készítette el, de mégsem teszem ezt, mert minden ügyessége ellenére a filmjéből mégiscsak hiányzik a vallomás mélysége, amelyet annyira megcsodáltunk és még ma is csodálunk , például a Szigorúan ellenőrzött vonatokban."
"Menzel bebizonyította, hogy ért a vizuális gag-hez, a finom, de alapos és kimerítő meglátáshoz. A filmje nem lépi túl a zsánerkép mértékét, ezzel egyidejűleg azonban az érett rendezés-művészet bizonyítéka."

Hajnali háztetők

A hangulatok, a színek, a tónusok és a lebegés filmje a Hajnali háztetők. Küzdelmek és kompromisszumok, eszmények és azok megtagadása, köpönyegforgatás és erkölcsi hajlíthatatlanság. Valami szárnyaló időtlenség hatja át a filmet minden korhű ruha, díszlet és gondolat ellenére is.
Itt most nem elsősorban a történet, hanem a kapcsolatok, a gesztusok, a rezdülések a fontosak. Prózai alkotás Dömölkyé és Ottliké, abban az értelemben, hogy a szereplők sokat beszélnek benne, és nagyon oda kell, oda érdemes figyelni arra, amit elmondanak életről, érzelmekről, feladatról.

Hrabal: Őfensége pincére voltam - Nyíregyházi Móricz Zsigmond Színház

A nyíregyházi színház Hrabal produkciója mind dramaturgiában, szerepértelmezésben, ötletekben, színészteljesítményekben újszerű, különleges. Szokatlan ez a játék - sajnos a magyar színpadon. A sikerben az érdem Ivo Kroboté, a prágai Cinoherni Klub rendezőjéé, aki nemcsak jó ismerője Hrabalnak, hanem a színházi műhelymunkához is nagyon jól ért. Persze a társulat tudása sem mellékes, s azt vizsgálva a fiatal, aktív, az újhoz, a megtanulandóhoz lelkesen hozzáálló társaság elsőrangúan vizsgázott.

Csoóri Sándor: Készülődés a számadásra

Nehéz lenne Csoóri Sándor "mesterségét" meghatározni, hisz ő az a fajta "nomád értelmiségi", aki a Németh László-i és Illyés-i hagyományokat, értékeket ápolva versel, és politizál. Miért szükségszerű, hogy a nemzet sorsáért felelősséget érző gondolkodónak a politikai csatározásban, a hivatalos elismerés és az "ellenség" érzékeny libikókáján egyensúlyozva kelljen erőit koncentrálnia? Miért kell az őt meghívó művelődési ház igazgatójának retorzióktól tartania? A könyv önmagában nem ad választ a "miértekre", de sok vonatkozásban feltárja a "hogyant".
Az információhiány, a kívülrekedtség, az ebből adódó "halász-vadász-gyűjtögető életmód" arra kényszerít, hogy mindenben állást foglaljunk, értesüléseket cseréljünk, s a jólinformáltság látszata mögött a dilettantizmus, a "működvelő politizálás" húzódik.
A könyvben a reális helyzetelemzéseken kívül megemlékezések, esszék, önéletrajzi ihletésű írások is helyet kapnak. Bátor és következetes kiállása, hangvétele, emberi-művészi hatása és súlyos hiányosságokat pótló mivolta miatt választottuk ezt a művet.

Kolosi Tamás: Tagolt társadalom

Kolosi Tamás szociológus, társadalomszerkezet-kutató. Vezetője az MSZMP Társadalomtudományi Intézete rétegződéskutató osztályának, professzor az ELTE Bölcsészettudományi Karán. Az alábbiakban Nádor Tamás vele készült interjújából idézünk:

"Új könyve kutatás-módszertani és társadalomleíró monográfia egy füst alatt. Milyen kérdések megválaszolására vállalkozik?

- Működésvizsgálatomban két modellt próbálok megfogalmazni. Az egyik az úgynevezett központosított, újraelosztó mechanizmus, a másik a hatvanas évek közepén megjelenő, majd fokozatosan erőre kapó piaci mechanizmus. Ha azt vizsgáljuk, hogy e két mechanizmusnak elméletileg milyen meghatározó csoportjai lehetnek, fölrajzolódhat egyfelől a politikai, hatalmi, másfelől a vállalkozói csoport, harmadrészt az a népesség, amely mind a politikai hatalomnak, mind pedig a piacnak alávetettje. Tetszetős modell ez, ám a beható vizsgálódás során kiderül, hogy a népességnek mindössze negyedét-harmadát lehet elhelyezni a három tiszta típusban. A túlnyomó többség átmeneti helyzetben van. (...) Kutatásaink érdekes megállapításokhoz vezettek: kiderült például, hogy nem a szülők hatalmi vagy gazdasági helyzete játszik fő szerepet abban, hogy gyerekük följebb vagy lejjebb kerül-e a társadalomban, hanem a kulturális tőke nyújt a feltörekvésre legtöbb esélyt, a ennek hiánya "újratermeli" a hátrányt."

Csepeli György: A reform akarata és az akarat reformja

A gazdasági szervezetek reformja szükséges, hogy párosuljon a társadalmi reformmal. Ez utóbbinak szükséges, alapvető, de nem elégséges feltétele a társadalmi nyilvánosság s intézményrendszerek megteremtése. "... a nyilvánosság az a mérleg, ahol a legkülönfélébb nézetek megmérettetvén végül is a közvélemény dönti el, hogy melyik nézetet teheti magáévá a többség, melyiket a kisebbség, illetve melyek azok a nézetek, amelyekre az adott pillanatban nincs társadalmi kereslet." "...az ellenérdekű felek kommunikációja feltisztul, s ha pontosan értik egymást, elkerülhető lesz a társadalmi csapda. Megtörhet a nulla összegű játszmák kölcsönösen veszteséget teremtő bűvös-köre s helyét az együttműködés akarata veheti át, amikor is a nyereség már nem a másik vesztésének alternatívájaként áll a felek előtt."

Pozsgay Imre

Pozsgay Imre előadásában is kitért az állampolgári aktivitás, az önszerveződő egyesületek szükségességére. Az utóbbi számainkban mi is több ilyen jellegű szervezettel, mozgalommal foglalkoztunk /pl. Duna Mozgalmak, Bethlen Alapítvány, Demokrata Fórum./ s ehhez kapcsolható a HNF főtitkárának november 14-i nyilatkozata, amely a Magyar Nemzetben olvasható. Ebből idézünk egy rövid részletet az alábbiakban;

"... valamiféle rossz hagyomány miatt sok görcs, bürokratikus ellenállás tapasztalható az állampolgári kezdeményezésekkel, az egyesülésekkel szemben. /.../ ...nincs nagyobb veszély egy társadalomra nézve, mint amikor az állampolgár passzívvá válik, "nemzeti gondozottként" képzeli el a saját sorsát, nem pedig olyan személyiségként, akinek önmagának is hatása lehet azokra a körülményekre, amelyek között él."

Peter Gabriel koncert

Peter Gabriel So c. nagylemeze nyerte el tavaly év végén a "támpont" közvélemény díját. Ennek a valóban kiváló lemeznek az anyagát idén ősszel élőben is hallhattuk. Ezt a koncertet azért tettük a Genesis koncert elé - mely technikai ötleteit, kivitelezését aligha lehet felülmúlni - mert Peter Gabriel egyénisége, színpadi mozgása, szövegeinek megjelenítése végig lüktetővé, feszültté tette az estét. Azaz míg a Genesis egy tökéletes profi munka volt, addig Peter Gabriel elsősorban személyiségére alapozott, kontaktust teremtett a közönséggel.

Amadinda lemez

Az 1984-ben alakult Amadinda ütőegyüttes hosszú hányattatás után - mindenfajta hivatalos elismertség, próba- és fellépési lehetőségek nélkül - csak az idei évben kapta meg az őt megillető figyelmet. Ebben az évben adhatták ki első lemezüket. De az eltelt három évben - lemez nélkül is - nagy népszerűséget tudott szerezni, s ezt éppen az bizonyítja, hogy lemezbemutatójukat a Vígszínház népes publikuma előtt tarthatták. A lemezre Mártha István Babaházi történet-e, afrikai tradicionális zene és három híres Green-ragtime került.

— A KÖZÖNSÉGIJSTA NYERTESEIRŐL ...

... ÉS CSAK OTT, AHOL MÁSKÉPP ÍTÉLTÜNK
(ÉS AMIVEL EDDIG KEVÉSBÉ FOGLALKOZTUNK)

Gárdos Péter: Szamárköhögés

Részlet Sas György kritikájából /Film Színház Muzsika 1987.szept.5./:
"A hirtelen támadt vakáció kezdeti napja 1956. október 23-a. A visszamenőleges gyermeki híradás a nap politikai eseményeinek taglalásába nem bocsátkozik bele, ellenben annak háziasított, vagyis családi következményeivel és bonyodalmaival foglalkozik. Méghozzá azzal a belterjességgel, ami csakis a minden árulkodó jelre kiélezett gyermeki szem és figyelem sajátja lehet. Ez az a fókusz, amelyen át Gárdos Péter filmje, a Szamárköhögés révén sráckora zilált, ám mégis igen pregnáns emlékeit számba veszi.
Ez a nézőpont egyben stílusmeghatározó tényező. Amolyan csetlő-botló, ugrabugra stílus ez - a filmben megénekelt család életstílusának megfelelően -, amit olykor-olykor átszínez a lírai meghatottság és meg-megérint a tragédia fuvallata."

Salvador Dalí

A leadott szavazatok alapján a kiállítás kategóriában egy nemrég lezajlott tárlat szerezte meg az első helyet: Salvador Dali az Isteni színjátékhoz készített illusztrációinak kiállítása a Budapest Kiállítóteremben.

Ahogy az ember belépett erre a kiállításra, rögtön meglepte a szokatlanul népes nézősereg. Sokan, akik egyébként nem, vagy csak nagyon ritkán látogatják a tárlatokat, ide eljöttek, becsalogatta őket Dali neve, illetve az a jellegzetes Dali-fej, amely a kiállítóterem ablakából grimaszolt ránk. A tömeg nagy része azonban kicsit csalódottan távozott, a várt szürrealista víziók helyett (mellett) valóban inkább illusztrációkat láthattunk, amelyek nehezen érthetők, ha nem könyvvel a kezünkben, vagy Dante idézetekkel a fejünkben lépünk be a terembe. Mindenki tudta és újra megbizonyosodhatott afelől, hogy Dali nagyszerűen rajzol, egy-két ecsetvonással tud egész jeleneteket megfesteni, ha kell finoman vonalkázva, ha kell durva dörzsöléssel formálja meg alakjait, ha kell egy-két színből építi fel kompozícióit, egyszer szürrealista, másszor barokkos. Mindez azonban, (talán a nagy tömeg miatt is) nem állt össze egységes képpé, nem volt élvezhető a szöveg, a tartalom hiányában. Igy azoknak is, akik látták, azoknak is, akik nem, ajánlom inkább az illusztrált könyvet.

Dali nevének varázsa valószínűleg sokakban elnyomta több nagyszerű, ebben az évben megrendezett kiállítás emlékét. A Műcsarnokban a nyolcvanas évek brit művészetét bemutató tárlat, a Nemzetközi Kisplasztikai Kiállítás, a Fototárlat anyaga, vagy éppen a jelenleg is megtekinthető Művészet és forradalom voltak talán a legkiemelkedőbbek. Nem szabad elfeledkezni a Ludwig-gyűjteményről (február végéig még látható) a Nemzeti Galériában, amelynek idei legsikeresebb, legszínvonalasabb kiállítása a Spanyolok az Újvilágban volt.

SZAKÉRTŐI LISTÁK '87

A közvélemény és a szerkesztőség listái mellett most is érdemes megnézni, hogyan értékelik az idei évet a szakértők, szakírók. Alább az ő értéklistáikat közöljük:

FILM

- Zay László /Film Színház Muzsika/

Külföldi filmek:
1. Vezeklés
2. Búcsúzás
3. Egy halott ember levelei

Magyar filmek:
1. Napló szerelmeimnek
2. Utolsó szó jogán
3. Két választás Magyarországon

Az én kis falum

- Stuber Andrea /Film Színház Muzsika/

Külföldi filmek:
1. Hold kegyeltjei
2. Az én kis falum
3. Vezeklés

Magyar filmek:
1. Zuhanás Közben
2. Napló szerelmeimnek
3. Elysium
4. Szamárköhögés
5. Vakvilágban

- Sas György /Film Színház Muzsika/

Külföldi filmek:
1. Egy faun megkésett délutánja
2. Vezeklés

Magyar filmek:
1. Napló szerelmeimnek
2. Banánhéjkeringő
3. Szépleányok

SZINHÁZ

- Koltai Tamás, az ÉS szakírója

1. Füst Milán: Catullus - Katona J. Sz. - r.: Székely Gábor
2. Hrabal: Őfensége pincére voltam - Nyíregyházi Móricz Zs. Sz. - r.: Ivo Krobot
3. Petrusevszkaja: Három lány kékben - Katona J. Sz. - r.: Ascher Tamás
4. Brecht: Galilei élete - Miskolci Nemzeti Sz. - r.: Csiszár Imre

- Tarján Tamás - ELTE BTK XX. sz. Magyar Tanszék

1. Brecht: Galilei élete - Miskolci Nemzeti Sz. - r.: Csiszár Imre
2. Füst Milán: Catullus - Katona J. Sz. - r.: Székely Gábor
3. Goldoni: Velencei terecske - Kaposvári Csiky G. Sz. - r.: Ascher Tamás
4. Hrabal: Őfensége pincére voltam - Nyíregyházi Móricz Zs. Sz. - r.: Ivo Krobot
5. Márton László: Kínkastély - Szolnoki Szigligeti Sz. - r.: Csizmadia Tibor
6. Amit szívedbe rejtesz /Jordán Tamás József Attila-naplóestje - Radnóti Sz. - r.: Gáspár János
7. Strindberg: Az apa - Katona J. Sz. - r.: Kalle Holmberg
8. Miller: Az ügynök halála - Vígszínház - r.: Szikora János

- Bogácsi Erzsébet - Magyar Nemzet

1. -
2. Miller: Az ügynök halála - Vígszínház - r.: Szikora János
3. Füst Milán: Catullus - Katona J. Sz. - r.: Székely Gábor
4. Márton László: Kínkastély - Szolnoki Szigligeti Sz. - r.: Csizmadia Tibor
5. Fazekas - Schwajda: Ludas Matyi - Szolnoki Sz. Sz. - r.: Schwajda György

- Bérczes László - Film Színház Muzsika

rangsorolás nélkül
- Füst Milán: Catullus - Katona J. Sz. - r.: Székely Gábor
- Móricz Zsigmond: Úri muri - Tettyei Nyári Sz. - r.: Jordán Tamás
- Csáth Géza: A Janika - Szolnoki Sz. Sz. - r.: Fodor Tamás
- Petrusevszkaja: Három lány kékben - Katona J. Sz. - r.: Ascher Tamás
- Miller: Az ügynök halála - Vígszínház - r.: Szikora János
- Márton László: Kínkastély - Szolnoki Sz. Sz. -r.: Csizmadia Tibor

KÖNYV

- Petrőczi Éva - Új Tükör

- Csokonai Lili: Tizenhét hattyuk
- Cs. Szabó László: Shakespeare
- Ajtmatov: Vesztőhely
- Martin Amis: Siker
- Temesi Ferenc: Por

- Kristó Nagy István - ÉS

"Nem arra válaszolok, hogy melyik könyv tetszett a legjobban, hanem hogy melyek a legfontosabbak. Mert rögtön az első nem tetszett, de létkérdés."
- AIDS
- Aiszoposz meséi /az emberiség egyik alapműve - rég nem hozzáférhető/
A következő könyvek áttekintést adnak:
- Magyar Statisztikai Zsebkönyv
- Magyar Mozaik /szociográfiák/
- Körkép /a mai magyar próza legjava/
- Szép versek
- Égtájak /1987/ /a mai világirodalom/
- Erdei: A magyar társadalom /a két háború közötti társadalomról és kilátásairól/
- Joyce: Ulysses /a modern irodalom alapműve, fordítása is remeklés/
- Beckett: A megnevezhetetlen
- Szabolcsi: Világirodalom a XX. században
- Csoóri: Készülődés a számadásra
- Asperján: Vádak és gyónások
- Soyinka: Aké
- Benedek: Hátrább az egerekkel!

Gömöri Judit, az egyetemi könyvesbolt vezetője, aki már húsz éve a "szakmában" van, az alábbi könyveket találta említésre érdemesnek:

-az év legszebb könyve: Dante/Dali: Isteni színjáték
- a legfontosabb könyvek /tekintettel az egyetemre/: Samuelson: Közgazdaságtan
Max Weber: Gazdaság és társadalom
Aronson: Társas lény
- úttörő vállalkozás: Életrajzok a bolsevizmus történetéből
- a kiadók sok éves "adósságai": Margaret Mitchell: Elfújta a szél
Cronin: Réztábla a kapu alatt
- a kortárs magyar irodalomból: Csaplár Vilmos: Pénzt, de sokat
Beney Zsuzsa: Napló előtte és utána
- verseskötetek: Nagy László, Pilinszky
- legjobb gyerekkönyv: Durrell: Az amatőr természetbúvár
- krimi: Claire Frances: Éjszakai égbolt
- az év "legeltaláltabb" kiadása: Arabok története és a Korán egyidejű megjelenése

Ezeket a könyveket, és a listákon szereplők többségét is megtaláljátok az egyetem könyvesboltjában, a földszint 28-as teremben.

- Szatmári Ferenc - Fókusz könyváruház

- G. Durrel - L. Durrel: Az amatőr természetbúvár
- Benedek Elek: Magyar mese és mondavilág I.
- Ladányi Mihály: Csillagok kutyaláncon /összegyűjtött versei 1959-1985/
- Raffay Ernő: Erdély 1918-19-ben
- I Love Words - képes brit és amerikai angol-magyar szótár
- Elliot Aronson: A társas lény
- Krúdy Gyula: Egy krónikás könyvéből
- Pilinszky János összegyűjtött versei
- P. G. Wodehouse: Karikacsapás
- Molnár Ferenc: Toll

KOMOLYZENE

- Gábor István - Magyar Nemzet

Lemezek:
- Verdi: Aida
- Telemann: A türelmes Socrates - Capella Savaria, v.: Nicholas McGegan
- Beethoven: V. szimfónia - Bécsi Filharmonikusok, v.: Solti György
- Liszt-parafrázisok orosz szerzők műveire - Székely István
- Tolcsvay: Magyar mise

Hangversenyek:
- az Izraeli Filharmonikus Zenekar - v.: Zubin Mehta, Itzhak Perlman
- Mahler Ifjúsági Zenekar - v.: Claudio Abbado
- Solti György - Állami Hangversenyzenekar
- Kobayasi Ken-Ichiro - Állami Hangversenyzenekar
- Jelena Obrazcova dalestje

- Rajk András - Új Tükör

Lemezek:
- Pécsi Géza: Út a muzsikához
- Liszt: Szent Erzsébet legendája
- Bartók: Zongoraversenyek - Fesztivál Zenekar - Kocsis Zoltán
- Giordano: Andrea Chenier - Állami Hangversenyzenekar
- Mozart: Vonósötösök

Hangversenyek:
- Nyeszterenkó dalestje
- Verdi: Requiem - Szombathelyi Szimfonikus Zenekar - v.: Petró János
- Gershwin - Muszorgszkij hangverseny - Állami Hangversenyzenekar
- J. S. Bach: Brandenburgi versenyek - Budapesti Kamaraegyüttes
- Fraragó Laura dalest

FOLYÓIRATCIKKEK

Petschnig Mária Zita - Közgazdasági Szemle

1. Konfliktus, rend, szabadság /interjú Pozsgay Imrével/ - Világosság 87/3
2. Ny. Smefov: Előlegek és adósságok - Közgazd. Szemle 87/11
3. Schlett I.: Közelítések a politikai rendszer reformjához - Társ. Sz. 87/7
4. Augusztinovics Mária: Ki mit fizet-Közgazd. Szemle 87/5
5. R. Székely Júlia: Mihez képest? - ÉS 87. aug. 14.
6. Ágh Attila: Védekező társadalom - Magyar Tudomány 87/1
7. Antal - Bokros - Csillag - Lengyel - Matolcsy: Fordulat és reform Közg. Szemle 87/6
8. Gazdaságunk a mozgó világban /interjú Bakó Edével, Kádár Bélával, Pulai Miklóssal/ - Mozgó Világ 87/8

tdupont

KARÁCSONYI AJÁNDÉKKOSÁR

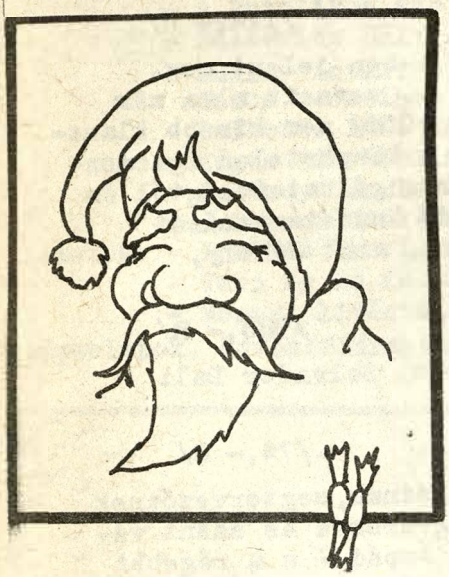

A szeretet-kinyilvánítás egyik módja a jókívánság, a meleg kézszorítás, az ajándék. Ez utóbbi kiválasztása nem sikerül mindig úgy, ahogy szeretnénk. Kevés az idő a legtalálóbb, a legkifejezőbb kiválasztására, vagy készíteni szeretnénk, de nem vagyunk elég ügyesek, vagy az árak, a tömeg riaszt el az üzletekből.
legyen e felsorolás a mi ajándékötlet-segítőnk, hátha így könnyebb lesz!

Népművészeti Bolt

- Itt is kaphatók karácsonyi lemezek.
- Az itt kiállított "népies" ruhákat nem ajánljuk, nemcsak az áruk miatt, de értékük is megkérdőjelezhető. Viszont: ikonok, faszelencék, faragott tálak, kulacsok, díszdobozok - fából.
- ! csengő ! - cserép, porcelán

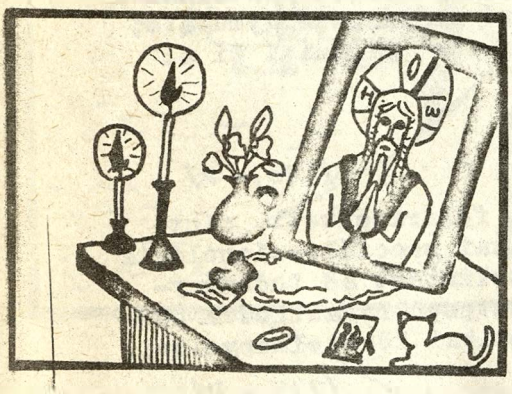

"Adjon az Isten
szerencsét,
szerelmet, forró
kemencét,
üres vékámba
gabonát,
árva kezembe
parolát..."

Lakberendezési boltok

- Drágák, mégis megemlítünk néhány üzletet, a tárgyak ötletet adhatnak akár elkészítésre is.
- Galamb utca - konyhai kötények (élénk színek, ötletes formák), reprezentativ poharak, fa evőeszközök, falvédők (natur színek), ágyterítők, konyhai kiegészítők (cukor-, só-, paprikatartó)
- Régiposta u. 13. - üveg, porcelán tárgyak, gyertyatartók (homokfúvott üvegből), vázák
- Pesti B. és Váci u. sarkán (most Csikós András festő kiállítása tekinthető meg itt) - iparművészeti szőnyegek, párnák, grafikák, különleges lámpák, díszítő elemek (formatervezett)
- B.ubiv T.exért (Bajcsy Zs. u. 11.) - különleges terítők, kaspók, vázák, függönyök, tarisznyák (népi jellegű, de inkább iparművészeti)
- NDK Centrum - könyveken és lemezeken kívül praktikus berendezési tárgyak (elérhető árakon) - előtte a standoknál bőr karkötők, pénztárcák, nyakékek
- Enteriőr (Váci u. 74.) - drága, de egyedi(!) díszítő elemek
- Vaskó László fazekas mester (Üllői út 4.) - agyag figurák
- Burattino játéküzlet (Ráday kollégium mellett) - természetes anyagokból készült játékok, bábok, figurák

A következő négy könyv mindegyike igazi csemege, ezen felül még gyönyörű kivitelben is jelentek meg - ideális karácsonyi ajándék.

Kondor Béla: Angyal a város felett /124,- Ft/

Kondor Béla /1931-1972/ festőművész, kinek első kötete 1971-ben jelent meg, költészetét addig nem értékelte az irodalomtörténet. Pedig "... verseit a ma már középkorú költőnemzedékek tagjai /Csukás, Tandori/ mellett a műfaj nem kisebb klasszikusai olvasták a szellemi izgalmak magasra szökő lázával, a könyörtelen igazmondás és a mégis irgalmazó emberség igézetében, a sorsszerű kiszolgáltatottságtól és a gyötrelmektől megrendülten vagy a képek és versek magasrendű összetartozását tisztán látva s ebben a természetes szimbiózisban gyönyörködve, mint Jékely, Pilinszky és Nagy László ..." (Győri János)

Dante - Dali: Isteni színjáték /98o,- Ft/

Dante színjátéka Babits Mihály fordításában, luxuskivitelben, Salvador Dali 3o színes illusztrációjával.

Lábass Endre: Az ünnep /74,- Ft/

"Laudatio urbis" - várost dicsérő beszéd. "Budapest alapítóinak, megtervezőinek szándéka szerint egyaránt volt illetve készült lenni szabadságvárossá és szent várossá. Egy szabad nemzet világító fáklyája, mely a honalapító Árpád - s a régebbi hagyomány szerint Attila - sírja fölött emelkedik. Nagy, példa és szent; megérdemli a laudatiót. S ami lett ebből az álomból, az megérdemli a siratást." Lábass Endre megpróbál felrázni bennünket, felhívni figyelmünket arra, hogy a házak nem csak rohanó életünk díszletei, hátterei, értékük van. Teszi mindezt gyönyörű képekkel és szavakkal.

Gerald Durrell: Az emeletes természetbúvár /28o,- Ft/

17 fejezetben mutatja be az író Földünk élőlénytársulásait házunk tájának élővilágától a távoli óceánokéig. 688 szebbnél szebb színes illusztrációt tartalmaz a könyv. "Mi micsoda?" címmel rendszertani áttekintés, értelmező szótár, tárgymutató, irodalomjegyzék és a természetjárók és gyűjtők "tízparancsolata" egészíti ki a kötetet.

Két hasznos ajándék:

Elliot Aronson: A társas lény /12o,- Ft/

A kötet a könyv harmadik magyar kiadása, de átdolgozott, felfrissített, mintegy öt ívvel bővebb a korábbiaknál. Elliot Aronson az amerikai szociálpszichológia egyik legrangosabb és legeredetibb művelője. E kötetben áttekintést ad tudományágáról - könnyed és színes stílusban, de mindvégig következetesen ragaszkodva humanista eszményeihez éppúgy, mint a tudományág szakmai és etikai követelményeihez.

Tények könyve '88 /275,- Ft/

Mégis, mit tartalmaz - csak címszavakban a 852 oldalról: királyi házak és uralkodók looo-től, miniszterelnökök 19oo óta - nemzetközi szövetségek és szövetségi rendszerek - a világtörténelem táblázatos áttekintése - a Világbank és Nemzetközi Valuta Alap éves jelentése - politikatörténet, földrajzi, gazdasági, kereskedelmi, kulturális és egészségügyi adatok a világ minden független államáról - a Nobeldíjasok teljes névsora - a magyar állam és intézményei - az uj bankrendszer ...
Szerkesztette: Baló György és Lipovecz Iván

Érdemes még figyelni a következő könyvekre - némelyikük még kapható, több viszont a következő hetekben kerül a boltokba:

Nagy László: Versek és versfordítások 1-3. 173,-
Radnóti Miklós: Összes versei és versfordításai 79,-
Tamási Áron: Színjátékai 1924-1942 73,-
Mészöly Miklós: Sutting ezredes tündöklése 21,-
Friedrich Dürrenmatt: Igazság-ügy 43,-
Martin Walser: Hullámverés 45,-
Sárga ernyő - versek a tárgyakról 28,-
Ancsel Éva: Százkilencvennégy bekezdés az emberről 25,-
Carl Gustav Jung: Emlékek, álmok, gondolatok 99,-

Ecclesia Szövetkezet (Felszabadulás tér)

könyvek: - A katolikus egyház története III. kötet 58o Ft - az előző köteteket is lehet kapni
- A katolikus szó kalendáriuma (35 Ft)
- Balberitz Pál: Aquinói Szent Tamás filozófiája és teológiája (18o Ft)
- Kuklay Antal: A kráter peremén - Gondolatok és szemelvények Pilinszky János verseihez (12o Ft)
- Balbritz Pál: Isten Ember Vallás
- Képes kis biblia (gyereknek!) (12o Ft)
- Balássy László: A szeretet tanuja
- Johannes Steiner: Konnersrenthi Neumann Teréz (13o Ft)

lemezek: - Inadate Paeri... - A szent zene gyöngyszemei
- Várj és ne félj...
- Mozart litániája

képeslapok, üdvözlőkártyák, karácsonyfadíszek, betlehemes figurák, fa és bronz díszek

Kaláka-zenéskönyv

Pár hete jelent meg a könyvesboltokban egy kazetta és kis könyvecske "Szabad-e bejönni ide Betlehemmel?" címmel, a Móra könyvkiadó gondozásában.

A "betlehemesek" a Kaláka együttes, akinek tagjai eddig is figyelemmel és érzékenyen fordultak a költészet és a hagyományok felé.

Ezúttal a karácsonyi dalok és versek gazdag kincstárából válogattak nekünk, több forrásból is. Svéd, cseh, spanyol népi karácsonyi énekek mellett latin-német, francia és régi magyar karácsonyi népdalokat (Kerényi György: Magyar Énekes Népszokások c. gyűjteményéből) hallgathatunk. De nem maradtak el az olyan klasszikus dallamok sem, mint pl. a Csendes éj, és nem hiányzik a repertoárból József Attila: Betlehemi királyok, Weöres és Heine versei sem. Az együttes saját hangjait is megszólaltatja, ötödik betlehemesként pedig Cseh Tamás is kopogtat ajtainkon: "Szabad-e bejönni...?"

Beengedjük-e a fényt és a meleget és megbékéljünk? Lehet-e felejteni? Azt hiszem kell és lehet is felejteni, a velünk történt dolgokon túl újra tisztán és nyíltan állni az emberek előtt... hiszen ezért vagyunk. A karácsony az örök újjászületés ünnepe. A Kaláka-zenéskönyv kedves és szép ajándék lehet a karácsonyfa alatt, vagy az ünnepre készülés perceiben.

A'LLA'SBÖRZE A'LLA'SBÖRZE A'LLA'SBÖRZE

Vállalat neve	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	1o.	11.	12.	13.	14.	15.	16.
Kecskeméti Baromfifeldolgozó Váll. 6ool Kecskemét Ceglédi út 11.	2174 fő	3,4 md Ft	78 m Ft 161 m Ft	baromfi felvásárlása, feldolgozása, értékesítése	3,9 %	13 %	5ooo Ft-tól	pályázat útján osztályvezetői	üdülési lehetőség, étkezési és albérleti hozzájárulás, óvoda, bölcsöde	lakásvásláshoz támogatás nem kizárt	többségében szokásos rendszerű	nincs	van	van	-	37,6 m $ exp. 1 m $ imp.
Reanal Finomvegyszergyár 1441 Bp. Pf. 54.	56o fő	1,2 md Ft	122 m Ft 12o m Ft	finomvegyszerek, biokemikáliák, fotovegyszerek, kozmetikumok stb. előállítása	42 %	3o %	53oo-58oo Ft	személyre szóló beilleszkedési program, rátermettségtől függően bármilyen	munkaruha, kedvezményes ebéd, üdülési, sportolási lehetőség	lakásépítési, lakásvásárlási kölcsön, 2-3 lakásra vevőkijelölési jog /évente/	rugalmas	a nyelvet középfokon beszélők számára	van	-	van	árbev. 16% szoc. exp. 3 % tők. exp.
Dunaferr Dunai Vasmű 24ol Dunaújváros Pf. 11o.	12o98 fő	19 md Ft	161 m Ft 51o m Ft	kohászati vertikum másod- és harmadtermék gyártással egybekötve	6,83 %	23,3 %	39oo-52oo Ft	üzemmérnök üzemvezető osztályvezető tervező elemző közgazdász	kedvezményes étkeztetés, munkásszállás	családi szálló, 5 éven belül lakáshoz lehet jutni	egyes helyeken rugalmas	van	nyelvtan.	-	-	3,4 md $ exp. 1,9 md $ imp.

A vállalatoktól a következő kérdésekre kértünk választ: (1) A vállalat létszáma (2) A éves forgalom nagysága (3) Az 1985 és 1986 évi nyereség (4) A vállalat tevékenységi köre (5) A felsőfokú végzettségűek aránya (6) A diplomásokon belül a 3o év alattiak aránya (7) A diplomások kezdő fizetése (8) Öt év után milyen beosztásban van /lehet/ egy kezdő közgazdász (9) Szociális juttatások (1o) Lakásvásárláshoz nyújtott támogatás (11) Munkaidő (12) Külföldi tanulmányi út lehetősége (13) Továbbtanulási lehetőségek (14) Van-e párhuzamos külkereskedelmi joga (15) Van-e önálló külkereskedelmi joga (16) A külkereskedelmi forgalom nagysága, összetétele

Bővebb információ a szerkesztőségben!

alkaloida

Az Alkaloida Vegyészeti Gyár
ösztöndíjszerződés - ajánlatot tesz legalább 3. évfolyamot végző ipari termelő-szervező, tervgazdasági, vagy pénzügyi szakos közgazdász, szerves és biológiai vegyipari, vagy gyógyszeripari szakos vegyészmérnök, valamint okleveles vegyész nappali tagozatos hallgatóknak.

Az ösztöndíj mértéke évi 12 hónapon át - tanulmányi eredménytől függően - 1.000.- - 1.500.- Ft/hó.

A vállalat az ösztöndíjas kérésére:
- tanulmányaihoz szakmai segítséget nyújt,
- a kollektív szerződésben meghatározott lakásépítési, letelepedési támogatást ad,
- ha az ösztöndíjas a munkaviszony létesítésekor nős, vagy férjezett, részére összkomfortos vállalati bérlakást biztosít.

A vállalat pályázatot hirdet közgazdászok, vegyészmérnökök, vegyészek, gépészmérnökök és üzemmérnökök, biológusok részére.

Kezdő bér szakvégzettségtől függően 5.700.- - 6.100.- Ft + nyelvtudási pótlék, ezen kívül - vállalati eredménytől függően - 8-10 % prémium.

Házaspároknak összkomfortos vállalati bérlakást biztosítunk.

Részletes tájékoztatást a személyzeti és oktatási osztály ad. (Tel.: (42)- 12-233/230.).
Cím: Tiszavasvári, Kabay János út 29. 4440.

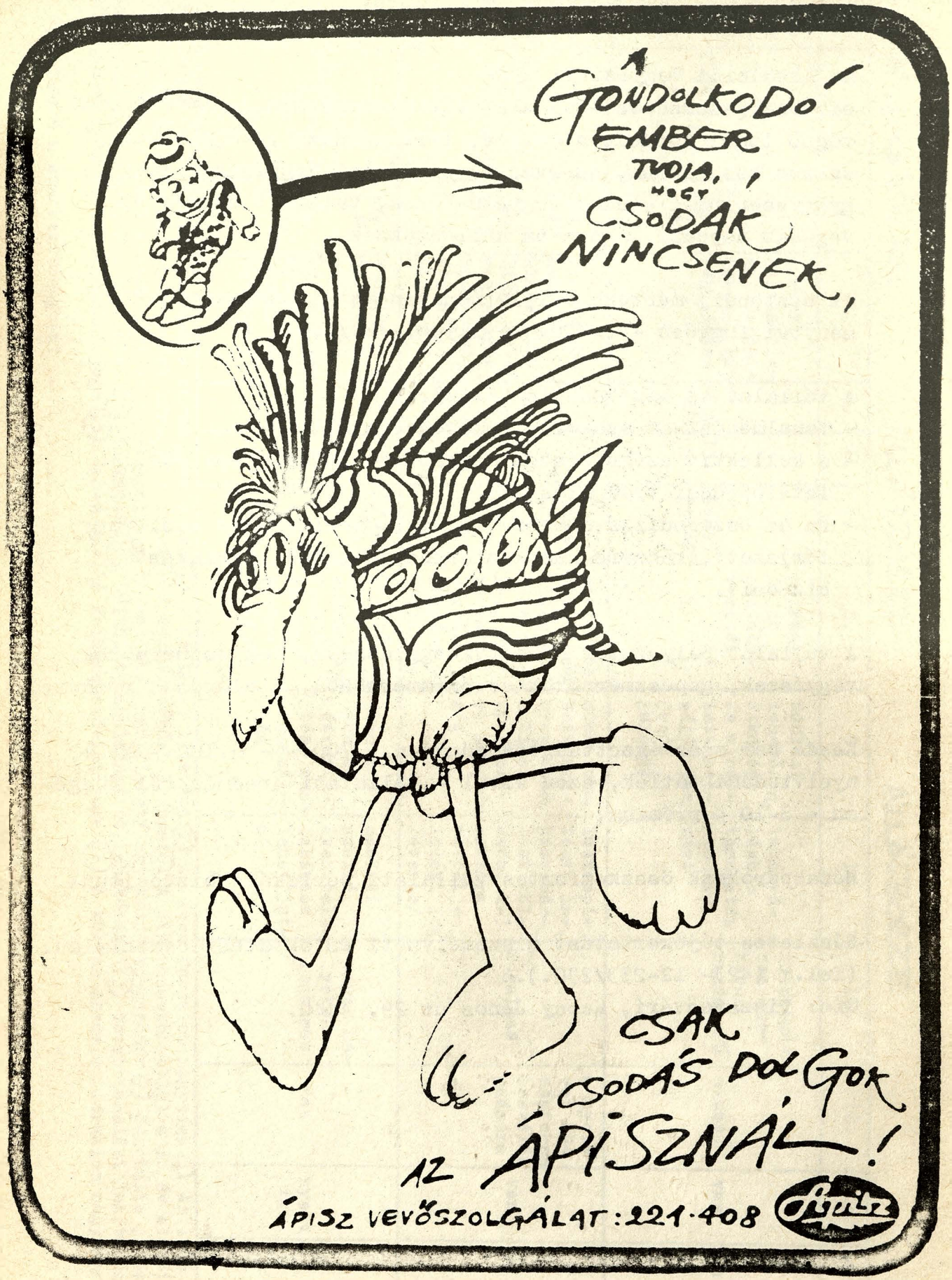
A GONDOLKODÓ EMBER TUDJA, HOGY CSODÁK NINCSENEK,
CSAK CSODÁS DOLGOK
AZ ÁPISZNÁL!
ÁPISZ VEVŐSZOLGÁLAT: 221-408
ápisz

Az egyetemre jövet nem esik közvetlenül utunkba, mégis gyakran megfordulunk a Ferenc körút és Üllői út sarkán, s figyelmetlenül szaladunk el Budapest egyik legszebb épülete mellett. De hogyan is látták dédnagyapáink az Iparművészeti Múzeum új épületét felavatásakor anno 1896? Az ünnepélyes zárókő-elhelyezésre október 25-én, a király jelenlétében került sor. A Vasárnapi Újság ítésze így írt Lechner Ödön és Pártos Gyula építészek előremutató jelentőségű alkotásáról: "... Az architektúra már a pályázatnál is számos ellenkező véleményeknek volt okozója; bizarr formái különösen az úgynevezett akadémikus építészek körében nagy ellenszenvvel fogadtattak, míg azok, akik a száraz, modern gót építészetet megunták, s a reneszánsz tagozatoktól megcsömörlöttek, hozsannával fogadták.

Bár magam sem értek mindenben egyet a tervező építész csapongó - sok helyütt kicsapongó - fantáziájával, megvallom, hogy a kivitel az utóbbiaknak adott igazat. Ez egy érdekes, rendkívül érdekes kísérlet az építészetnek egy új építőanyagot a kezébe adni, ez új anyaghoz az architektúra formáit átmódosítani, abba egyszersmind hazai díszítőelemeket is vegyítvén. Oly három feladat, melyből ha egy is sikerül, nagy eredmény, pedig itt legalábbis kettő: az anyag és a díszítőmotívumok sikerültek. (...) a hazai Zsolnay-gyár kitűnő égetett agyag burkolóanyagot gyárt, és így a megoldás igen természetszerű, ti. hogy a művészi ipar palotája számára elsősorban a hazai iparművészet termékeit vették figyelembe. Igy történt, hogy az Iparművészeti Múzeum és iskola épületének homlokzatait Zsolnay-féle égetett agyaggal burkolták - mint ő elnevezte: pirográníttal -, és ezért alkalmazkodott a tervező építőművész az architektonikus formákkal a rendel~~kezésre~~álló építőanyaghoz. Esztétikailag ez igen nagy érdem, főleg napjainkban, mert hisz éppen mi csinálunk a legkisebb lelkiismereti furdalás nélkül malterből, fából kőstílust.

Mikor az épület elkészült, magam is sokszor fejcsóválva álltam a homlokzat előtt, nem tudván, hogy micsoda klasszikus formákba kényszerítsem a bontakozni kezdő tagozatokat. Egyszer két elegáns uracs állt meg mögöttem, és közülük az egyik azt a gúnyos megjegyzést teszi: "No ezen az épületen is meglátszik ám, hogy fazekas készítette." Megfordultam, és szerettem volna megölelni a nevetve tovasietőt. Ön, uram, a fején találta a szöget; hát persze hogy fazekasstílus, hát persze hogy jól cselekedett az építész, mikor az agyag karakteréhez igyekezett átgyúrni az építkezési formákat. Ön, uram, akaratlanul is nagy bókot mondott a tervezőnek, és nagy elismerést nyilvánított a megrendelő iránt, mert elvégre is nem utolsó érdem az sem, ha az építtető belátja a tervező törekvéseinek jogosultságát, és elfogadja az előtte még ismeretlen hatású architektúrát. (...)"

Javaslom a mai "uracsoknak", jól fontolják meg a fentieket, amikor kisasszonyuk oldalán a Sugár-út tengelyében mai napság építés alatt levő iroda-palota látványos építését szemlélik. A Fontana üzletház kirakatában látható terv szerint várhatóan "neo-eklektikus" stílusban díszíti majd mindenki felüdülésére székesfővárosunkat.

(Az idézet AZ EZREDÉV - Magyar tallózó című kiadványból való. Magvető Könyvkiadó 1979.)

(HERÉNYI MIKLÓS)

KELEMEN SÁNDOR — KITEKINTÉS

Ki ne szeretné Mrożeket? No, lehet, hogy nem mindenki kedveli őt, de aki akár egyszer is találkozott művészetével, annak már el kell rajta gondolkodnia. Varsóban most újabb Mrożek bemutatót tartottak, az új darab címe: Portré, a premiert november 14-én rendezték meg a Teatr Polski színpadán.

Kétségtelenül egy nagy színházi teljesítménynek lehettünk szentanúi, de lehet, hogy nemcsak színházinak. Mrozek, mint már annyiszor, most is egy izgalmas témát célzott meg, a sztálinizmus pszichologiájának és erkölcsének a témáját, méghozzá kiszakítva azt az ötvenes évek időszakától, egy már könnyebb korszakba, az ötvenes és a hatvanas évek fordulójába transzponálja a cselekményt. Darabjából sugárzik a felismerés, hogy ennek a korszaknak a határait nem lehet dekrétummal kijelölni és e periódus elemzése tartalmi továbbélésénél fogva még ma is aktuális. A téma feldolgozása nem csupán politikai szempontból esedékes, hanem azért is, mert ez a szellem az emberekben élő vívódással, kísértésekkel és csábító megszokásokkal máig is köztünk van...

A Portré az élet realitásaival mélyen átszőtt darab. A cselekmény középpontjában két egykori barát áll. Egyiküket letartóztatják, 10 évet tölt börtönben, ebből két évet siralomházban. A másik, az "ideológiai munkás" volt az, aki barátját feljelentette. A téma feldolgozása azonban nincs leegyszerűsítve, a szereplőket Mrożek nem fekete-fehérben ábrázolja. A darab a történelem malomkövei között őrlődő ember gyötrődéseit, emberi egzisztenciáját mutatja be.

A feljelentő alakjának megjelenítése kivételesen jól sikerült: láthatóvá válik belőle a szereplő történelemfilozófiai és erkölcsi nézeteinek kiformálódása - az áruló barát álmatlan éjszakáinak feszültségét azzal oldja fel, hogy lánglelkű szavalatokat intéz bálványához. De máskor bebörtönzött barátjának képében megjelenő saját lelkiismeretével folytat párbeszédet..

A megpróbáltatásokat elszenvedő főhős alakítójának két feladattal kellett megbirkóznia. Egyfelől hitelessé kellett tennie a kényszerű áldozat figuráját, majd később, a második felvonásban egy olyan ember alakjában kellett megjelennie, aki már visszatért az emberi létbe és megpróbál normális ember módjára élni, de már nem tud.. E figura szervezőelve a kettősség.

A mű sikerét az magyarázza, hogy voltaképpen egy örök témát feszeget: a történelem és az élet ellentétét, az alárendeltség és az élni akaró élet kettősségét.

/Zycie Warszawy 1987 november 26./

KELEMEN SÁNDOR — KULTÚRA ÉS GAZDASÁG

A referendum előtt egy pár nappal ült össze Lengyelországban a Népi Kulturális Tanács és ugyanekkor tartotta meg a kormány gazdasági reformprogramja feletti vitáját a Kulturális Alap. Az alábbiakban az ott elhangzott véleményekből adunk közre egy csokrot.

A Rzeczpospolita cikkírójának kopfja szerint is a kultúra elszegényedéséhez vezethet a program félreértelmezett megvalósítása, a kultura támogatására fordított összegek megcsappanása nemcsak azzal a veszéllyel jár, hogy a művelődés területén dolgozók és a művészek eddigiekben sem túl rózsás anyagi helyzete méginkább megromlik, hanem maga a kulturális élet is sivárabbá, szürkébbé, egyhangúbbá válhat,s könnyen tért hódíthat az egészségtelen üzleti szellem.

Bár a LEMP IX. kongresszusának határozata annak idején leszögezte, hogy a kulturára fordított kiadások csökkenését meg kell állítani és el ekell érni, hogy a nyolcvanas évek végére a támogatásra kifizetett pénz megheladja a költségvetési kiadások 2 százalékát, ám a gyakorlatban ez a cél - hasonlóan a takarékossági program több más céljához - aligha fog megvalósulni.

A Kulturális Alap jelenleg a büzsé mintegy 1 százalékát kapja meg, s ez kevés, mert - noha 1980-ban ez az érték még csak 0,6 százalék volt - az emelkedés nem fedezi a drágulást.

S hogy mire költik a pénzt? 31 százalékát a filmművészet, 19,5 százalékát a film forgalmazás és a művészeti főiskolák támogatására, a kulturális értékek védelmére 17 százalékot. Egy laikus is láthatja rögtön, hogy feltűnően magas a film felkarolás

ra nyújtott összegek számaránya. De vajon vann-e értelme patronálni az olyan filmgyártást, amely senki által meg nem nézett alkotásokat készít, és van-e értelme patronálni az olyan színházigazgatókat, akiknek édesmindegy, hogy tömött, vagy tökürres nézőtér előtt megy az előadás, miközben a jegyárak nevetségesen alacsonyak? Fel kell ismerni, hogy mindezért fizetni kell, s az efajta pazarlás költségeit az állam, azaz az állampolgár fizeti meg.

Az önmagát ellátni képtelen gyermeket is támogatni kell. De nem feltételenül nyalókát kell neki venni. A Kulturális Alap közgyűlésén meg is fogalmazták: "a ráfordításokat és felhasználásukat felül kell vizsgálni, több figyelmet kell fordítani a kulturális értékek állagmegóvására, a közkönyvtárak állománybővítésére és a népművelési intézmények fenntartására."

Egyöntetűvé vált az a meggyőződés, hogy a gazdasági reform nem ellenség, a reformot különben sem lehet megkerülni, a kultúrának nem szabad magát körülbástyáznia és védekező pozícióba visszavonulni. A célszerűség elveit követő gazdasági és intézményi mechanizmusoknak be kell épülniük a kultúrába és bővíteni kell a mecenatura körét. A dotációk fenn fognak maradni, de a szellemi haszon nélkül való támogatásokat le kell építeni.

A reform második szakaszát ismertető kormányprogram szövege nem tér ki ugyan részletesen arra, hogy milyen mechanizmusok kifundálásáról van szó, de hangoztatja: a kulturális költségvetés megreformálását úgy kell keresztülvinni, hogy a művelődés hozzáférhetővé maradjon minden állampolgár számára.

/Rzeczpospolita 1987 november 27.
Zycie Warszawy 1987 november 28-29./

FIATAL MÜVÉSZEK BEMUTATÁSA

Új sorozatunkat nem kell különösebben bevezetni, hisz címe mindent elárul. Fiatal, tehetséges művészekkel szeretnénk Benneteket megismertetni, olyanokkal, akikre nemcsak tehetségüknél fogva kell odafigyelnünk, hanem mert érzelemvilágukban, kifejezésmódjukban számunkra sokat, lényegeset mondhatnak.

Igyekszünk a bemutatott művészeket stúdiónkba is elhívni, hogy személyesen, élőben is láthassuk produkcióikat. Így lesz ez már most első alkalommal is, amikor az After Crying koncertjét szerveztük meg december 11-ére a Kinizsi kollégiumba, egy rendkívüli, kihelyezett támpont-Stúdió keretében.

Impresszió - After Crying

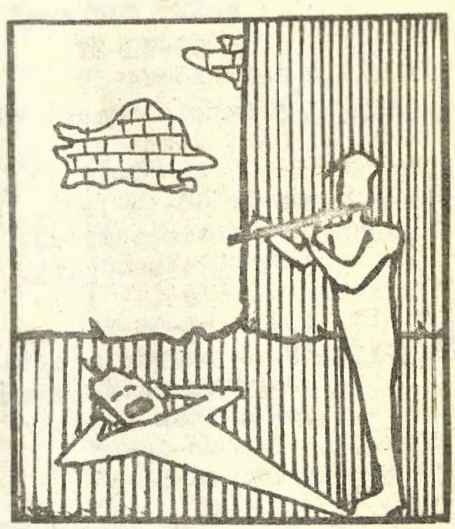

Üvöltés után. Üvölt a zene, hagyod, hogy leigázzon. Dobálod magad a hard rock basszusára, a diszkó dobgépe beléddiktálja az egynegyedes rángatódzást, az avantgarde egy kifulladt, bár hangos business-é vált, a free jazz-től lepereg a vakolat. "Ez egy igen-igen kemény, kemény világ." S ezt mindnyájan érezzük, ezért szól a zene.

Így együtt üvöltünk, belesüllyedünk egy öntudatlan diszkó-vonaglásba. De azért néha-néha megdöbbenünk; a világ szürke és ellenséges, s ekkor egy Tarkovszkij film után valami megfoghatatlan hit és szépség áraszt el minket. Pedig ő is ebben a világban él(t). S mégis: a köznapok nyomulásai közepette tud valaki az élet szépségéről beszélni.

Vagy zenélni. Mint Bach, Vivaldi vagy Beethoven. After Crying. Egy zongora, egy fuvola, egy cselló - egy zenei kísérlet a harmónia elérésére. Nem komolyzene, hiszen náluk improvizáción nyugszanak a számok, mégsem jazz. Egy előre megbeszélt téma improvizatív kibontásán túl a közös muzsikálás a meghatározó. Három valóban egyenrangú, egymásra figyelő ember zenéje ez; egy-egy feldobott dallam kidolgozása hármójuk közös, egymást inspiráló és segítő munkája. Kompozícióikban a legkülönbözőbb elemeket használhatjuk fel (klasszikus zene, népzenei motívumok, "akusztikus heavy metal"), ezeket egységes alkotói módszer fogja össze. S mindezt egy manapság ismeretlen mélységes zenénum itatja át. Egyedi kísérlet a hangfalak és szétvert hangszerek, a diszkófények világában. Egy kísérlet az üvöltés korában - az ember zenéje.

S ha úgy érzed, hogy szeretnéd őket hallani, gyere el december 11-én a Kinizsibe, ahol a koncert után beszélgetünk velük magukról és a zenéről.

NATA PÉTERI

Lakatot a szájukra?

A fenti címet adta Dr. Bödök Károly annak az összeállításnak, amelyben közreadta 1983 decemberében egy általa végzett felmérés eredményét, amelynek témája volt a Münnich kollégisták szocializmus képe. A felmérésben résztvevő loo magyar kollégistának számos politikai, társadalmi és gazdasági kérdéssel - pontosabban kijelentéssel - kapcsolatban kellett állást foglalnia . A felmérést Fenyvesi Tamással közösen 1985-ben illetve ez év májusában is megismételték ugyancsak loo-loo magyar kollégista részvételével. Az alábbiakban rövidítve közöljük a felmérés eredményeit. (Az egyes kérdéseknél megadott három egymás melletti számból az első az 1983-as, a második az 1985-ös, a harmadik az 1987-es felmérés eredményeit mutatja, százalékban megadva.)

kijelentés: Gazdasági reformjaink továbbviteléhez a társadalom politikai intézményeit is meg kellene reformálni
egyetért: 58-8o-89
nem ért egyet: 3o- 9- 6

kijelentés: Magyarország demokratikus ország
egyetért: 46-24-17
nem ért egyet: 18-38-53

kijelentés: Politikai életünk berendezkedése alkalmas arra, hogy az állampolgári akarat érvényesüljön
egyetért: 25-21- 8
nem ért egyet: 28-51-56

kijelentés: Magyarország számára a polgári demokratikus intézményrendszer nem lenne megfelelő
egyetért: 35-25-17
nem ért egyet: 37-4o-53

kijelentés: Az MSZMP politikáját a magyar nép nagy tömegei támogatják
egyetért: 66-56-22
nem ért egyet: 8-23-5o

kijelentés: Ha Magyarországon többpártrendszer lenne, a választásokon akkor is az MSZMP szerezné meg a többséget
egyetért: 61-43-27
nem ért egyet: 15-24-38

kijelentés: A szocializmust Magyarországon csak egypártrendszerben, a kommunista párt vezetésével lehet felépiteni
egyetért: 44-27-15
nem ért egyet: 38-55-72

kijelentés: A szocializmusról már a gyakorlatban is beigazolódott, hogy magasabb rendü társadalom, mint a kapitalizmus
egyetért: 2o-15- 7
nem ért egyet: 51-55-65

kijelentés: Ha a magyar nép felszabadulást követően nem lépett volna a szocialista társadalom épitésének utjára, ma alacsonyabb lenne az életszinvonal és általában rosszabb körülmények között élnénk.
egyetért: 2o-16- 8
nem ért egyet: 48-51-66

kijelentés: Optimista vagyok szocialista társadalmunk jövőjét illetően...
egyetért: 7o-56-35
nem ért egyet: 9-17-47

AZ ÉV EMBERE: LEZSÁK SÁNDOR

Biztos sokakat meglep -teljesen szubjektív - választásunk, de úgy gondoltuk, hogy az "Év emberét" azok közül kellene kiválasztani /ha egyáltalán elfogadjuk, hogy valamiféle "abszolutérték" képezhető e téren/, aki a magyar szellemi életben végre megindult pezsgés előidézésében, a progresszív erők egymásra találásában, egyfajta "közös hang" kialakításában a legtöbbet tették. Szerencsére sokan vannak ilyenek, függetlenül attól, hogy melyik vélt, vagy valós csoporthoz, körhöz vagy mozgalomhoz tartoznak. A legkézzelfoghatóbb ötletekkel előálló, és a közeli megvalósulás reményét keltő kezdeményezés talán a Demokrata Fórum létrehozása./ a lakitelki találkozón kiadott Nyilatkozatot legutóbbi számunkban olvashatjátok / Ennek egyik kezdeményezője volt Lezsák Sándor költő. Az ő tanyája volt a találkozó helyszíne, és a szervezést is részben magára vállalta. Házigazdaként először ő fogalmazta meg az egybegyűltek célját, s hogy miért nem tűr halasztást a cselekvés, az együttgondolkodás.

"Civilben" irodalomtanár a lakitelki általános iskolában, ahol tanítványai őszinte lelkesedéssel vesznek részt rendhagyó óráin. De a versművelésnek sem fordító t hátat: új kötetén dolgozik. A továbbiak helyett valljon róla könyvajánlata, melyet kérésünkre kászített;

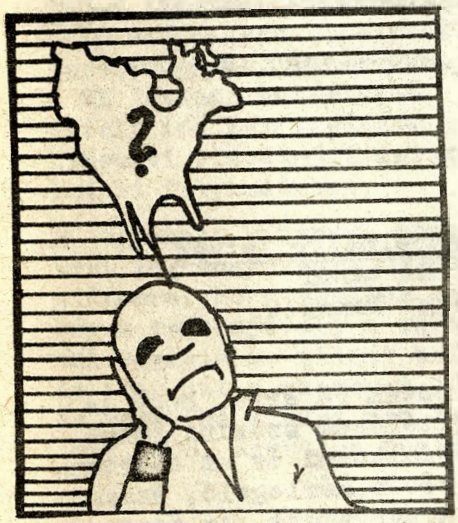

Fekete Gyula: Meditáció Amerikáról

A jó könyveknek előzményük és következményük van. Kimondható történetük.

A nyár elején kaptam meg Bíró Zoltán Vállalások és kételyek című könyvét. A tanulmányok vonzó stilusát, szigorú logikáját napjaink történései hevítik föl. Bíró Bethlen Gáborról írt esszéjében Lippa átadását is említi, s ez a sokak számára keserűen időszerű történelmi metafora, valamint a bennem háborgó, gyanakvó indulatok szorítottak arra, hogy másodszorra is elolvassam Móricz Erdély című regényét. Ezidőtájt gyakran utaztam, a vaskos könyv világába a vonaton költöztem be. Kilépve Móricz Erdélyéből újra és újra megcsaptak a Romániából érkező hírek, tennivalók, barátaim meggyötört arca. A közvetlen előzményekről sok új összefüggést tisztázott a Szegeden tanító Raffay Ernő Erdély 1918-1919-ben című könyve.

Terjedelmes volna fölsorolni valamennyi, az utóbbi három-négy hónapban olvasott könyv és a magam kapcsolatát. Az alábbi lista és a zárójelben meghúzódó mondatok viszonya csak látszólag rendezetlen, mögöttük egymáshoz szervesen illeszthető történetek rejtőzködnek.

Kulin Ferenc drámakötete: A bukásunk lesz a vesztetek /1975-ben Kölcsey miatt utaztam el Husztra, engedély nélkül/, Lükő Gábor: A magyar lélek formái /az 1942-es kiadás reprintje, a szerzőt gondolatainkból hiába próbálták kilakoltatni/, Ablonczy László: Latinovits Zoltán tekintete /nem tudok elszakadni Illyés mondatától: "Megsiratni való, hogy mint a többi veszélyes sorsú zsenit, őt sem tudtuk megtartani"/, Csáky Károly: Hallottátok-e hírét? /Csáky Ipolyságon tanít, jeles napok szokásait, szülőföldjének hiedelemvilágát kutatja/, Szervác József: Mi fájna? /rendkívüli tehetség, a versek erőterében élő idegrendszer/, Vásárhelyi Miklós: Garibaldi /föl kellene mondanunk az életrajzíró életrajzát is/, Csűrös Miklós: Színképelemzés /a Bibó-tanulmány miatt vettem elő újra/, Sinka István: Megzendül az erdő /Medvigy szerkesztői utószava hitel eligazító/, Konrád György: Antipolitika /nem csak gondolkodni, élni is másképpen kellene/, Ferge Zsuzsa : Fejezetek a magyar szegénypolitika történetéből /az új fejezet milyen korszak kezdete?/, Utassy József: Ragadozó Föld /napjaink hártyás jegén sikolkázó versek/, Csoóri Sándor: Készülődés a számadásra /csöndesen fegyverkezünk/, Földi Iván: Mádéfalvától a Dunántúlig /történelmi földcsuszamlások/, Magyar Bálint: Dunaapáti /1944-1958, dokumentumszociográfia, így működött a cselekvés, a gondolkodás trianonja/, Fekete Gyula: Meditáció Amerikáról /Németh László írja valahol: "egy bizonyos fokon túl az emberi aljasság - az emberi elaljasodás - ellen csak egy a védekezés: ha áldozati szerepedet a megfigyelő szerepére váltod át"/.

A könyvesboltokban nem kapható, a könyvtárak zárt anyagából talán kikölcsönözhető: Borbándi Gyula gondozásában, Münchenben megjelent Rózsás Sándor: Éltető reménység című könyve. A szerző Nagykanizsán él, szovjet hadifogságának naplóját adja közre. A fülszövegben ezt írja: "Soha harag vagy bosszúvágy nem keritett hatalmába. Soha senki nem hallott semmilyen nyelven káromkodni vagy átkozódni." Amíg pedig nem lesz Püski Kiadó Budapesten, addig csempészáruként érkeznek az ilyen könyvek: Csurka István: Az elfogadhatatlan realitás. Sinka István: Fekete bojtár vallomásai, Für Lajos: Mennyi a sok sírkereszt?

S hogy teljes legyen a kép, az elmúlt hónapokban több kéziratot olvashattam el: Ezek élnek bennem: Kósa Ferenc forgatókönyve: A másik ember I-II, Kelemen András: Elmondom hát mindenkinek, Bihari Mihály: Reform és demokrácia, Göncz Árpád drámája: Pesszimista komédia.

DEÁK ANDREA, NEMCSEK ZOLTÁN — GAZDASÁG

HELYZETKÉP - 1987

Talán, hogy könnyebb legyen visszanézni, talán, hogy lássunk jót is, az utolsó szó jogán két kérdéssel kerestünk meg néhány egyetemi oktatót:
1. Milyen pozitív eseményt-jelenséget-folyamatot tudnak kiemelni 1987-ből?
2. Mit "kívánnának" 1988-ra?
A válaszok önmagukért beszélnek.

Dr. Hagelmayer István
egyetemi tanár
Pénzügyi Tanszék

1. Azt hiszem, hogy a parlamenti képviselők először döbbentek rá arra, hogy az ország sorsáért felelősek, és ez független attól, hogy megítélésem szerint helyesen vagy rosszul voksoltak-e. Megtanulnak társadalomban gondolkozni és ez elvezethet oda, hogy a mindenre rábólintás helyett a választók nevében mérlegelő, számonkérő, az államigazgatást valóban ellenőrző fórummá válhat a parlament. Az őszi ülésszak során már tettenérhető formában megjelentek annak a csírái, amit népképviseletnek lehet nevezni. Ezt jelentős eredménynek tartom még akkor is, ha négy évtizedes tanulás előzte is meg.

2. Azt kívánom, hogy /1/ a gazdaság megújításának folyamata olyan társadalmi mozgalommá váljon, amelyben helyet kap az érdekek alulról szerveződő feltárása és integrálása, a "hivatalostól" eltérő nézetek nem csupán tolerálása, hanem azok gondos mérlegelése is. Ez megköveteli a társadalom jobb informálását, a döntések nyíltságának növelését. Olyan viszonyokra gondolok, amelyek között a "tudás hatalom", mert fordítva ez sajnos nem mindig igaz. Kívánom továbbá, hogy /2/ a gazdasági reform ne legyen egyenlő az adóreformmal és az utóbbitól elvárt pozitív hatások legalább 5o %-ban jelentkezzenek, és várható negativumait -a bevezetéssel azonos bátorsággal- korrekciók kövessék. És ha valóban lesz a gazdaságos tevékenységre ösztönző-kényszerítő reform, amely természetesen emberi konfliktusokat is kivált, akkor már csak azt kell kívánnom, hogy /3/ a konfliktusok humánus kezelésére, az emberi méltóság és létbiztonság megőrzésére alkalmas módszerek rendszerét hozzuk létre, amelyben nem a vétlenek válnak kárvallottá. Talán nem minősül negyedik kívánságnak, ha azt szeretném, hogy három kívánságom egyszerre valósuljon meg.

Dr. Bánfi Tamás
docens
Pénzügyi Tanszék

1. Értékitéletem szerint az egyetlen pozitiv változás társadalmi gazdasági élet életünkben, hogy lo év után ismét aktiv miniszterelnök került a kormány élére. Más pozitivumot sajnos nem tudok kiemelni...

2. Fontos lenne az egész társadalomban, tehát a gazdasági vezetés területén is a káderkiválasztásban valamilyen más mechanizmus érvényesitése, mint amilyen eddig volt.
Másik kivánságom a kormányzat döntéseinek megvalósulásához kapcsolódik.
sához kapcsolódik. Röviden: véleményem szerint korlátozni kéne azt, hogy a megyék "állam az államban" szerepet tölthessenek be Magyarországon.
Végül, s ez a kívánságom lenne az igazán gazdasági jellegű: úgy gondolom, ki kellene alakítani társadalmi rendszerünk ideológiájában kifejtett alapelvekhez valóban illő szociálpolitikai rendszert.

Halmai Gábor
docens
Gazdasági Jogi Tanszék

1. Ami ebben az évben egyáltalán "reménykeltő" lehet Magyarországra nézve, az úgy gondolom elsősorban az ország észak-keleti határain túl történt. Természetesen tisztában vagyok vele, hogy - mint ahogy a Jelcin-ügy is bizonyítja - ez a folyamat nagyon hosszú és nem visszafordíthatatlan. Ha optimista lennék, némi reménysugarat látnék a hibás körökből való kilépésre határainkon belül is, pl. a KB júniusi határozata, illetve a kormány új programja alapján. Ugyanakkor az eltelt idő nem igazolta ezeket az optimista várakozásokat. Az ideológiáról szóló központi bizottsági anyag például már egyáltalán nem látszik folytatni a megindult folyamatokat.

2. Ugyanazt kívánnám közgazdaságtudományi egyetemi oktatóként amit állampolgárként is, hogy végre "gyűrűzzék be" az átalakítás Magyarországra is. Ugy tűnik számomra, hogy ezeknek az átalakulásoknak alapvetően a politikai rendszer gyökeres reformjával, a párt szerepének újraértékelésével kell kezdődnie. Ezek nélkül ugyanis az állami szférában végrehajtott - mégoly korszerű - változtatások is csak azt a szerepet játszhatják, mint amit a süllyedő hajó korlátjainak átfestése. Ha mindez nem következne be, attól tartok beteljesedne a viccbeni jóslat: 1988. egyetlen pozitívuma, hogy jobb lesz mint 1989.

Dr. Andorka Rudolf
tanszékvezető
egyetemi tanár
Szociológia Tanszék

1. A sok gazdasági nehézség közepette és a mindennapos társadalmi problémáktól és ellentétektől talán eltakarva, úgy hogy sokan észre sem vették, továbbment, - igaz lassan - a demokratizálási folyamat, a parlamenttől kezdve a különféle társadalmi mozgalmak, egyesületek megjelenésén keresztül egészen a könyvkiadásban, folyóiratokban, bemutatott filmekben megjelenő nézetek, irányzatok sokszínűbbé válásáig.

2. Jó lenne, ha /1/ sikerülne elkerülni egy súlyos gazdasági válságot, tehát a külföldi adósságok átütemezésének kérését, az életszínvonal zuhanásszerű csökkenését, a tömeges munkanélküliséget.
Ha /2/ - és ez lényegében az 1. pont előfeltétele - bátran előre tudnánk lépni nemcsak a gazdasági, hanem a társadalmi és politikai intézményes reformok területén is.
Ha /3/ az 1987. pozitívumaként említett demokratizálódási mélyáramlat erőteljesen folytatódna és emellett - ennek keretében - megtanulnánk a nagyobb türelmet, toleranciát tanusitani a sajátunktól eltérő nézetekkel, irányzatokkal, értékítéletekkel szemben. Ugyanis csak ezen alapulhatnak az 1. és 2. pontban leírt "remények".

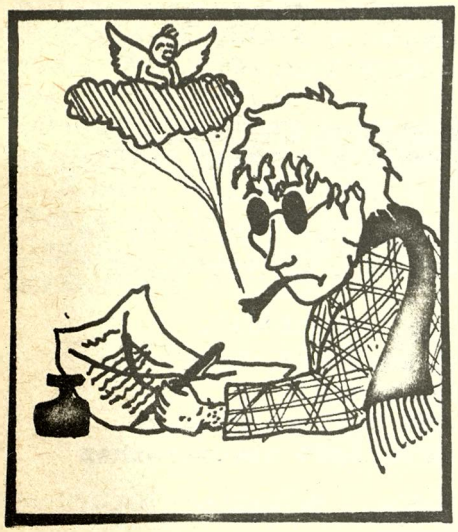

FELHÍVÁSOK!

NEM HISSZÜK, hogy a közgázon nincsenek ifjú költői váteszek, lángelméjű írók, vitriolos tollú esszéisták!

E tételt bizonyítandó elhatároztuk, hogy tavasszal, midőn virágba borulnak a fák, s az Élet új értelmet nyer, mindezek fokozásaképpen

TÁMPONT IRODALMI KÜLÖNSZÁMOT

jelentetünk meg, melyben helyet kaphat mindennemű szárnypróbálgatás és stílusgyakorlat, eposz és királydráma, ballada és kétsoros, továbbá miegyéb.

TEHÁT /mondhatni ergo/ CÉLUNK a fiókok és agytekervények legmélyebb zugaiban rejtező opuszok napvilágra kerülése, s ezáltal kvázi kulturmissziós tevékenység, mely mögött játékos hegyi patakként búvik meg rejtett szándékunk: a magyar irodalmi élet felvirágoztatása.

Arra kérnénk tehát titeket, hogy hagyjátok felszínre buzogni ötleteiteket, s az elkészült alkotásokat juttassátok el a TÁMPONT szerkesztőihez /I.em. 193./ Senkit ne tartsanak vissza holmi kispolgári elfolytások, félelmek és gátlások, gondoljatok közös célunkra: a MISSZIÓra!

Támpont-körök - "Művészeti ágak felfedezése"

Az előző számunkban meghirdetett körökre, beszélgetésekre várjuk konkrét jelentkezéseteket. Azért kellene, hogy ezt határozott formában tegyétek meg, mert csak megfelelő információk birtokában tudjuk elindítani az egyes köröket. /Megszervezni vezetését, kialakítani pontos témáját, tematikáját./ De a körökkel kapcsolatos elképzeléseitekre is kíváncsiak lennénk, sőt, nagyon hasznos a szervezésben!/

Tehát még egyszer a meghirdetett témák: film, színház, szépirodalom /magyar ill. világirodalom/, képzőművészet, Biblia, komolyzene, rocktörténet.

Határidő dec. 16., jelentkezés az I.193-ban illetve bármelyik támpontosnál!

BRIDZS

Lapzárta után került) megrendezésre - a Bridzs Klub szervezésében - az egyetemi tanár-diák bridzs-összecsapás. A tanárok (továbbiakban Bridzs Brigantik Brigádja) csapata a mi fiaink Bridzs Barlangjába látogatott el, így a hazai pálya és kártya előnyeit élvezhettük. Az összeállítások a következők:

Tanárok: Marjai, Kiss Gy. (Szám.techn. SE), Quittner (KTI), Sugár (Statisztika), Balogh L. (Pü), Vági (Pg). Híresztelések szerint vendégjátékosként két néger és egy mesztic is helyet kap csapatukban.

Diákok: Andrási, Bárci, Gombás, Tóth Á. (Tg.); Vas, Szabó F., Kálmán, Fazekas (Pü) Fóris(Nk). Sajnos a csapat egyik kulcsembere azóta sérült, mióta egy 3 szannál meglátta a 0 ponttal leterülő asztalt.

A válogatott egyébként jó hangulatban, közös, habár rövid edzőtáborozással készült fel a mérkőzéssorozatra. Kulcsfontosságú szerepet kapott a felkészülésben az adu ász kicsapásának, az öt ászos keverési módszereknek, az adok-kapok ütéseknek és más trükköknek gyakorlása.

(Gergő?)

SZILVESZTER

- EZ IS EGY LISTA -

- legjobb külfödi film: Donald Kacsa és Frankenstein szerelme
- legjobb magyar film: Vuk, az ifjú róka tündöklése és bukása
- legjobb színházi produkció: Csárdáskirálynő, az 1 méter 2o cm mellbőségű popénekesnő és csapata a fehérgárdisták ellen
- legjobb szépirodalmi témájú könyv: Berkesi András: A holtak nem pisilnak
- legjobb nem szépirodalmi témájú könyv: A poliészterek nemi élete
- folyóiratcikk: Komorócs Géza: Az asszírok viszonya a százszorszépekhez
- előadás, vita: Hogyan viszonyulnak a százszorszépek az asszírokhoz (a cikk reciproka)
- kiállítás: Divatbemutató elvtárs születésnapi fogadásán
- koncert: Omega - előre a 6. ötéves terv teljesítéséért
- magyar lemez: Modern Hungária: Kinyílott a piros rózsa...

Olvasod-e a támpontot? - Csak minden páratlan oldalt.
Ha igen, melyik rovatot olvasod leginkább? - Az utolsó lap alját igen csípem.
Milyen javaslataid vannak? - Szüntessétek meg a páros oldalakat!

(KOMÓ)

- "A BUGYI TESTVÉREK MAGYARORSZÁGI DIADALÚTJA" -

A KÜLÖNDÍJAS CIKKBŐL SZEMELGETTÜNK

Széky János: Színlelni boldog bugyikat

"Érdeklődéssel olvasom képes hetilapunk iránymutató cikkét, amely magabiztosan igazít el korunk égető ellentmondásai között. A szerző bátran kiáll a sanyargatott néptömegek mellett, és határozottan elítéli amaz agresszív kisebbséget, amelynek lelkén szárad "a fél ország megszégyenítése, a rossz lelkiismeret, az elbizonytalanodás, az értékveszejtés, a kívülrekedtség, a másodosztájú állampolgári tudat besulykolása." /.../ Vonzóan egyszerű ez a társadalmi képlet. Fennhéjázó, életidegen szellemi arisztrokraták az egyik oldalon, kezükben a tömegkommunikáció megannyi kínzóeszközével - és kevésbé iskolázott, hátrányos helyzetű, lelkifurdalásba taszított áldozataik a másikon. Csak az zavar némileg, hogy az utóbbi kategóriába kéne sorolnom a technikusi végzettségű, azaz meglehetősen iskolázott K. urat is, aki kőműves vállalkozóként működik egyik kiemelt üdülőövezetünkben. Mert az ő Ford Sierrájában a Panasonic sztereóról egész álló nap csakis a 3+2-t, továbbá Sanyi és a Cicákat, olykor az Édes Csók együttest lehet hallani. És nincs olyan hónap, hogy K. úr ne keresne kacagva többet, mint országunk összes egyetemének összes fellegjáró esztétikaoktatója együttvéve. /.../

Az ember nem is érti, hogy miért várják annyian és oly régóta a társadalmi kibontakozást, hiszen a megoldás oly egyszerű:

1. Szólni kell a művészeknek, hogy ne legyenek olyan kiábrándultak.
2. Visszamenőleg meg kell vonni a támogatást minden műtől, amelyben több-kevesebb kiábrándultság észlelhető. Az így felszabaduló pénzt és energiát a Bugyi testvérek magyarországi diadalútjának egyengetésére kell fordítani. Mert ha összehasonlítjuk azt a kiábrándultságot, amely William Shakespeare eme soraiból árad: "Az élet csak egy tűnő árny, csak egy/ Szegény ripacs, aki egy óra hosszat/ Dúl-fúl és elnémul: egy félkegyelmű/ Meséje zengő tombolás, de semmi/ Értelme nincs", valamint a 3+2 életörömtől áthatott igéjét: "Édes rózsám kellesz te a fenének, Nem vagyok én Bugyi, akit minden este cserélnek", akkor a fenti okfejtés értelmében nyilvánvaló, hogy melyik alkotás a társadalmilag hasznosabb és magasabb rendű."

/Élet és Irodalom 1987. aug. 7./

BUÉK!

Stúdió Támpont

DECEMBER 11. AFTER CRYING koncert
KIHELYEZETT / ÉS PÉNTEKI /
STÚDIÓ A KINIZSIBEN

DECEMBER 17. GYIMESI BÁL ÉS
TÁMPONT KARÁCSONY

December 11.: After Crying koncert
rendkívüli, "kihelyezett" támpont-Stúdió a Kinizsi kollégiumban

További programjainkat már a karácsony jegyében szerveztük:

December 17: T Á M P O N T K A R Á C S O N Y !

17.3o: Gyaloggalopp c. film /ha nem sikerülne megszerezni - miért ne sikerülne? - akkor a film folytatását fogjuk levetíteni./

19.oo-tól: GYIMESI BÁL
- diavetítés
- tánctanulás
- táncház

December 15-én, kedden felállítunk egy karácsonyfát az aulában /vagy a mellette levő részben/. Arra kérnénk Benneteket, segítsetek feldíszíteni, azaz hozzatok be, s tegyetek rá apró kis tárgyakat, díszeket!

December 14-től egy héten át /ha megkapjuk a szükséges engedélyeket/ széki nénik árusítanak majd a büfé előtti részben.
minden nap 13.1o-14.oo.

- S HA NEM HONISTUK VOLNA MÉG - ÍRTUK?! -
BOLDOG KARÁCSONYT MINDENKINEK!

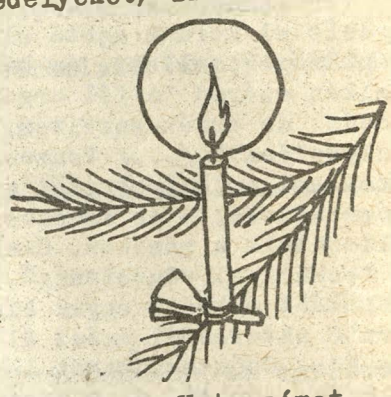

Karácsonyi sorsolás!

A "támpont" idei utolsó számának példányait megszámozva adjuk ki. Hat számot kihúzunk, s ezek tulajdonosai egy-egy 1oo Ft-os könyvutalványt illetve egy-egy pár színházjegyet nyerhetnek. A nyertes számokat december 14-én hirdetjük meg, míg az ajándékokat a Gyimesi bálon, illetve pénteken a Közgazdászban lehet átvenni!

Felelős kiadó: Szuhay Miklós
Felelős szerkesztő: Kurucz Péter
Címlap: Kiss Zoltán
Grafika: Vavrik Gábor
Készítették (a feltüntetetteken kívül): Mitró Katalin, Hájas Mariann, Nagy Bea, Nemcsek Zoltán, Mező Zsuzsa, Zsegraits Zsuzsa, Regős Rita, Keszthelyi Tibor, Czukor András, Kolipka Ilona
Készült az MKKE házi sokszorosítójában, 15oo példányban
Nyomdavezető: Jász József

A szerkesztőséget az MKKE főépületében (Bp., Dimitrov tér 8.) I. 193, ill. a 174-548 telefonon lehet elérni.